

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка Імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Випускна робота бакалавра

**на тему «Формування та використання фінансових ресурсів підприємства
(на матеріалах ПрАТ «Кременчуцький колісний завод»)»**

Виконала студентка 4 курсу, гр. 401-ЕФ
Спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Куріпта К.Ю.
Керівник: кандидат ек. наук, доцент
Свистун Л.А.
Рецензент:

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень із
праць інших авторів без відповідних посилань

Куріпта К.Ю. _____

Підтверджую _____ достовірність _____ даних,
використаних у роботі

Куріпта К.Ю. _____

Полтава 2022

АНОТАЦІЯ

Куріпта К.Ю. «Формування та використання фінансових ресурсів підприємства (на матеріалах ПрАТ «Кременчуцький колісний завод»)». Рукопис. Випускна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2022.

Дослідження викладено на 106 сторінках тексту, 30 рисунках та у 20 таблицях. Список використаних джерел складається із 57 найменувань. Робота містить 14 додатків.

Ключові слова: фінансові ресурси, джерела формування фінансових ресурсів, використання фінансових ресурсів, механізм забезпечення фінансовими ресурсами, фінансовий леверидж.

Метою даної роботи є обґрунтування теоретичних основ і практичних рекомендацій формування та використання фінансових ресурсів.

Об'єктом дослідження є фінансові ресурси ПрАТ «Кременчуцький колісний завод».

Предметом дослідження є процеси формування та використання фінансових ресурсів.

У роботі розглянуто економічну природу та види фінансових ресурсів; джерела їх формування та напрями використання; проаналізовані фінансові ресурси ПрАТ «Кременчуцький колісний завод»; їх структурна динаміка та показники використання; запропоновано шляхи підвищення ефективності фінансових ресурсів підприємств за сучасних умов.

Практична цінність роботи полягатиме у комплексному дослідженні теоретико-організаційних засад формування та використання фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах та розробці практичних рекомендацій щодо їх оптимізації.

ANNOTATION

Kuripta K.Yu. "Formation and use of financial resources of the enterprise (on the materials of PJSC "Kremenchug Wheel Plant ")". Manuscript. Graduation thesis for the first (bachelor's) level of higher education in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance" - National University "Poltava Polytechnic named after Yuri Kondratyuk", Poltava, 2022.

The research is presented in 106 pages of text, 30 figures and 20 tables. The list of used sources consists of 57 names. The work contains 14 applications.

Key words: financial resources, sources of formation of financial resources, use of financial resources, mechanism of providing financial resources, financial leverage.

The purpose of this work is to substantiate the theoretical foundations and practical recommendations for the formation and use of financial resources.

The object of research is the financial resources of PJSC "Kremenchug Wheel Plant".

The subject of research is the processes of formation and use of financial resources.

The subject of research is the processes of formation and use

The paper considers the economic nature and types of financial resources; sources of their formation and directions of use; analyzed financial resources of PJSC "Kremenchug Wheel Plant"; their structural dynamics and indicators of use; the ways of increase of efficiency of financial resources of the enterprises under modern conditions are offered.

The practical value of the work will be a comprehensive study of the theoretical and organizational foundations of the formation and use of financial resources of the enterprise in modern conditions and the development of practical recommendations for their optimization

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Фінансові ресурси підприємства: їх сутність та види	6
1.2. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств і характеристика їх складу.....	14
1.3. Напрямки використання фінансових ресурсів підприємства	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА	31
2.1. Характеристика виробничо-комерційної діяльності ПрАТ «Кременчуцький колісний завод».....	31
2.2. Аналіз складу, структури та динаміки фінансових ресурсів підприємства .	35
2.3. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів ПрАТ «Кременчуцький колісний завод»	51
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	70
3.1. Напрями оптимізації джерел формування фінансових ресурсів підприємства	70
3.2. Підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ПрАТ «Кременчуцький колісний завод».....	85
ВИСНОВКИ	91
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	96
ДОДАТКИ	105

				ВР 401-ЕФ 18091			
	П.І.Б.	Підпис	Дата	Формування та використання фінансових ресурсів підприємства (на матеріалах ПрАТ «Кременчуцький колісний завод»)	Літ.	Арк.	Акрушів
<i>Розроб.</i>	<i>Куріпта К.Ю.</i>				57	3	103
<i>Перевір.</i>	<i>Свистун Л.А.</i>				Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу		
<i>Н. Контр.</i>							
<i>Затверд.</i>	<i>Птащенко Л.О.</i>						

ВСТУП

Розвиток українських ринкових відносин залежить від діяльності підприємств та умов їх функціонування. Для того, щоб зберегти свої ринкові позиції, компанії повинні правильно визначити власні стратегії та тактики поведінки, а також систематично керувати своєю діяльністю для підвищення ефективності та прибутку. Фінансовий стан бізнесу залежить від формування та використання його ресурсів.

Формування та використання фінансових ресурсів підприємства є важливою складовою загальної системи управління його фінансовою діяльністю. Він дозволяє вирішувати різноманітні проблеми фінансового менеджменту і підпорядковується його головному призначенню. Ефективний розподіл фінансових ресурсів підприємства є необхідною умовою для досягнення високих результатів у загальноекономічній діяльності. Ефективна форма управління фінансовими ресурсами дає можливість підприємствам отримувати додатковий дохід.

Основною метою управління фінансовими ресурсами підприємства є оптимізація фінансових ресурсів, тобто процес вибору найкращої організаційної форми підприємства з урахуванням умов та особливостей господарської діяльності підприємства. Тому комплексна розробка теоретичних і практичних проблем формування та використання фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах, пошук шляхів підвищення їх ефективності є актуальними проблемами, що мають на сьогоднішній день вирішення, що і стало причиною вибору теми роботи.

Метою даної роботи є обґрунтування теоретичних основ і практичних рекомендацій формування та використання фінансових ресурсів.

Відповідно до поставлених цілей у роботі в основному передбачено вирішення таких завдань:

- розглянути економічну природу та види фінансових ресурсів;

визначити джерела формування фінансових ресурсів;

- дослідити напрями використання фінансових ресурсів;
- дати характеристику діяльності ПрАТ «Кременчуцький колісний завод»
- проаналізувати джерела фінансових ресурсів підприємства, їх склад, структуру і динаміку;
- оцінити рівень ефективності використання фінансових ресурсів підприємства;
- обґрунтувати напрями оптимізації фінансових ресурсів на ПрАТ «Кременчуцький колісний завод»
- запропонувати шляхи підвищення ефективності фінансових ресурсів підприємств за сучасних умов.

Об'єктом дослідження є фінансові ресурси ПрАТ «Кременчуцький колісний завод».

Предметом дослідження є процеси формування та використання фінансових ресурсів підприємства.

У процесі дослідження використовуються методи: теоретичного узагальнення та порівняння - для виявлення змісту та природи фінансових ресурсів підприємства; статистичний та графічний аналіз, групування, порівняння та візуалізація емпіричних даних для вивчення тенденцій та параметрів управління фінансовими ресурсами підприємства.

Інформаційною базою наукового дослідження є фінансова звітність ПрАТ «Кременчуцький колісний завод».

У першому розділі розглядаються загальні основи формування та використання фінансових ресурсів підприємств у сучасних умовах. Проводиться дослідження теоретичних аспектів. Досліджено нормативно-правову базу формування та використання фінансових ресурсів підприємств.

У другому розділі аналізується утворення та застосування фінансових ресурсів ПрАТ «Кременчуцький колісний завод», а також оцінено його фінансовий стан.

В третьому розділі розглядаються напрями оптимізації фінансових ресурсів підприємства. Визначені шляхи покращення структури фінансових ресурсів фірми.

Цінність роботи полягає у комплексному дослідженні теоретико-організаційних засад формування та використання фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах та розробці практичних рекомендацій щодо їх оптимізації.

Основні положення та наукові результати дипломної роботи обговорювалися і отримали позитивні відгуки на Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції «Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах воєнного стану» 9 червня 2022р.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Фінансові ресурси підприємства: їх сутність та види

Процес формування фінансових ресурсів є одним із ключових факторів, що визначають ефективність ринкової діяльності організації, її фінансову стійкість та конкурентоспроможність. В умовах складного фінансового стану багатьох виробничих організацій важливим стає процес формування фінансових ресурсів, оскільки характер діяльності нині впливає на здатність організацій конкурувати за межами країни. Таким чином, фінансовий розвиток організацій у вітчизняній економіці здійснюється через управлінський механізм формування грошових ресурсів, який є напрямом, характером і сутністю організаційних фінансів в умовах ринкової економіки.

Складовою ланкою фінансової системи, що займають значне місце в структурі фінансових відносин суспільства є фінанси підприємств. Їх застосовують в галузі суспільного виробництва, а саме, якщо бути точнішим, де формується сумарний внутрішній продукт, національний дохід, матеріальні та нематеріальні блага.

Фінансові ресурси підприємства – це фонд коштів, сформований під час створення комерційної організації та поповнюваний у результаті її виробничо-господарської діяльності з допомогою реалізації товарів та послуг, вибулого майна, і навіть з допомогою залучення зовнішніх джерел фінансування.

В умовах ринкової економіки турбота про фінанси підприємства є відправною точкою та кінцевим результатом виробничої, господарської та комерційної діяльності. Кожному діловому циклу передуює залучення фінансових ресурсів, необхідних для його здійснення. Фінансові ресурси підприємства є частиною коштів у вигляді доходів та амортизаційних відрахувань, зовнішніх надходжень та прострочених платежів, призначених для

виконання фінансових зобов'язань та здійснення витрат на забезпечення розширеного відтворення. Виробничо-фінансова діяльність підприємств починається з формування фінансових ресурсів. Фінансові ресурси підприємства - це грошові доходи та надходження, що знаходяться у розпорядженні господарюючого суб'єкта та призначені для виконання фінансових зобов'язань, здійснення витрат на розширене відтворення та економічного стимулювання працівників.

Компанії вступають у фінансові відносини задля утворення й застосування фінансових ресурсів, відповідна достатність та результативне використання яких є передумовою плідного функціонування будь-якого підприємства.

Існує багато українських та зарубіжних поглядів щодо формулювання такої категорії, як фінансові ресурси товариств. Питання дослідження теоретико-методологічних основ формування та використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання були вивчені такими провідними економістами як, Л. Лігоненко, О. Бандурка, С., І. Бланк, О. Василик, А. Загородній, Г. Кірейцев, О. Філімоненков, О. Кулініч, І. Бродська, І. Благун, С. Ксьондз, Філімоненков О. та інші присвятили свої дослідження практичним питанням, пов'язаним із формуванням та використанням фінансових ресурсів підприємств. Над дослідженням проблем функціонування фінансових ресурсів підприємств працювали такі зарубіжні вчені Ю. Брігхем, Р. Брейлі, Г. Дональдсон, С. Майєрс, Дж.С. Мілль, Г. Марковіц, Ф. Аллен, С. Брю, та інші [1, с. 282].

Зокрема, вчені досліджували механізми формування фінансових ресурсів суб'єктів господарювання, оцінювали вплив галузевого фактора на структуру фінансових ресурсів господарюючих суб'єктів, розглянули методи планування та прогнозування обсягу фінансових ресурсів підприємства, визначено доцільність дослідження питання про оцінку фінансового стану підприємства в умовах поточної умови економічного розвитку України та ін.

Визначення поняття «фінансові ресурси» є провідним в формуванні

наукового дослідження фінансових ресурсів. Результати дослідження основних науково-методологічних підходів до з'ясування суті «фінансові ресурси підприємства» узагальнено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Основні підходи до суті поняття «фінансові ресурси» підприємства

Автор	Визначення	Ключове поняття
1	2	3
Г. І. Базецька, Л. Г. Суботовська, Ю. В. Ткаченко [2, с. 292]	«Це сукупність власних грошових доходів і надходжень ззовні (привернуті і позикові засоби), що знаходяться у розпорядженні суб'єкта господарювання і призначених для виконання фінансових зобов'язань підприємства, фінансування поточних витрат, пов'язаних із розширенням виробництва й економічним стимулюванням».	Позикові кошти, розширення, фінансування
М. Д. Бедриниць, Л. П. Довгань [3, с. 7]	«сума коштів, яка перебуває в розпорядженні підприємства та призначена для виконання ним фінансових зобов'язань»	Виконання зобов'язань
Г. Я. Аніловська, І. Б. Висоцька [4, с. 10]	«Фінансові ресурси (financial resources) – активи, за допомогою яких підприємство може вирішувати свої завдання інвестиційно-фінансового характеру. У розрізі фінансово-господарської діяльності підприємства це рішення реалізується шляхом комбінації двох типових процесів – мобілізації та інвестування»	Активи, інвестиції
В. В. Зянько, В. Г. Фурик, І. М. Вальдшміт [5, с. 9]	«Це грошові кошти та товарно-матеріальні цінності, які мають грошову оцінку і забезпечують процес господарської діяльності та забезпечення його соціальних потреб»	Забезпечення потреб
В. М. Федосов, С. І. Юрій [6, с. 335]	«Під фінансовими ресурсами слід розуміти загальну суму власного, позиченого й залученого капіталу, що використовується підприємствами для формування своїх активів і здійснення виробничо-господарської діяльності з метою одержання прибутку»	Загальна сума коштів
Л. І. Катан, А. І. Сидоренко [7]	«це кошти, що знаходяться в розпорядженні підприємства і до яких належать усі грошові фонди і та частина грошових коштів, яка використовується у нефондовій формі на певну дату»	Грошові фонди
П. А. Стецюк [8, с. 143]	«ми визначаємо фінансові ресурси підприємства (суб'єкта господарювання) як його найбільш ліквідні активи, що забезпечують неперервність руху грошових потоків»	Ліквідність, неперервність
Н. О. Рибалко [9, с. 29]	«Сукупність активів підприємства, сформованих із зовнішніх та внутрішніх джерел, що знаходяться в розпорядженні підприємства на правах власності або тимчасового володіння і які використовуються для погашення фінансових зобов'язань та забезпечення безперервності функціонування підприємства»	Сукупність активів

Продовження табл. 1.1.

1	2	3
І. О. Бланк, Л. Д. Буряк, О. Д. Василик [10, с.350-354]	це грошові кошти (доходи, нагромадження, фонди), які мають певне призначення. Цієї точки зору дотримуються І. О. Бланк, Л. Д. Буряк, О. Д. Василик	-
О. О. Непочатенко, Н. Ю. Мельничук [11, с. 39]	О. О. Непочатенко, Н. Ю. Мельничук «Це сукупність грошових нагромаджень та доходів у фондовій та нефондовій формах, які створюються у процесі розподілу та перерозподілу прибутку, знаходяться у розпорядженні підприємства для забезпечення процесу простого (розширеного) відтворення, задоволення соціальних потреб персоналу, одержання прибутку й економічного розвитку підприємства» [13, с. 39]	Трансформаційна здатність
Ю. О. Вінц [12, с. 54]	Ю. О. Вінц зазначає, що фінансові ресурси являють собою грошові доходи й нагромадження, які формуються в процесі їх господарської діяльності за рахунок власних, позикових і залучених джерел фінансування, а також використовуються для формування активів організації, грошових резервів, виконання фінансових зобов'язань, для здійснення інших заходів з метою забезпечення ефективності розвитку підприємства та підвищення рівня платоспроможності [4, с. 54].	Доходи, нагромадження
Завгородній Т. С., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. [13, с. 56]	характеризують фінансові ресурси як цілісність коштів, що знаходяться у розпорядженні держави та суб'єктів господарювання	Цілісність

*Складено автором

Незважаючи на велику кількість наукових праць, єдиного визначення природи фінансових ресурсів та їх склад ще не сформульовано. Це призводить до розбіжностей щодо оптимізації та управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання. Ці проблеми вимагають подальші дослідження щодо вдосконалення процесів формування фінансових ресурсів підприємств, планування потреби у капіталі, мінімізація вартість його залучення, знаходження оптимальної структури джерел фінансування господарюючі суб'єкти та ін.

Вивчення авторських дефініцій дало змогу виявити відмінності у науковометодологічних підходах та здійснити їх узагальнення та за деякими

спільними ключовими ознаками, причому сучасні автори поєднують у своїх визначеннях декілька ознак, що і відображено у відповідних назвах підходів. Результати такої систематизації представлено на рисунку 1.1.

Рис. 1.1. Групування підходів до ключових характеристик поняття «фінансові ресурси підприємства» за їх змістовим навантаженням

Поведена систематизація дозволить удосконалити понятійний апарат та термінологію. Як бачимо, у представлених визначення (див. табл.1.1) переважає функціонально-вартісний підхід, що зумовлено тим, що вартість – це універсальна характеристика усіх економічних явищ та процесів. Різноманіття класифікацій дає змогу самостійно розкрити визначення фінансових ресурсів – це фактично присутні кошти на підприємстві, які розмежовуються за двома ознаками:

- за їх видами та складом;
- за джерелами їх виникнення (формування).

Вони призначені для покриття затрат на розширене відтворення, реалізування фінансових заборгованостей перед фізичними та юридичними особами, економічне заохочення. Фінансові ресурси підприємств мають певні характеристики формувань грошових відносин, які залежать від початкового розподілу вартості ВВП, утворення і застосування грошових доходів, розпорощення коштів.

Можливість здійснювати функцію платіжних засобів та ступінь ліквідності активів є ключовими характеристиками їх включення до фінансових ресурсів.

За цими характеристиками можна виокремити основні ознаки, властиві фінансовим ресурсам: утворення та витрачання фінансових ресурсів реалізується за підтримки законодавчих та нормативно-правових актів, фінансові ресурси можуть належати різним організаціям та правовим формам підприємницької діяльності або бути сконцентровані. у проектах фінансового ринку вторинного рівня (банківські установи, інвестиційні фонди, тощо).

Головними напрямками застосування фінансових ресурсів є відновлення підприємств, соціальні гарантії працівників, та задоволення інших потреб суб'єктів господарювання.

Рис. 1.2. Властивості притаманні грошовим ресурсам підприємств [14, с. 290 - 294]

Фінансові ресурси підприємства містять певні особисті ознаки, або характеристики

Рис. 1.3. Характеристики фінансових ресурсів

До загальноекономічних характеристик належать:

1) нагромадження вартості (з одного боку, він аналізується як актив, що забезпечує рух вартості та відповідає закономірним пропорціям витрат на всіх стадіях процесу відтворення, а з іншого боку - як економічний ресурс, застосування та розпорядження якого засновані на основі платності);

2) об'єкт права власності (фінансові ресурси підприємства розмежовують за формою власності на власні та позикові фінансові ресурси. У своїй практиці підприємство може застосовувати не тільки фактичні особисті ресурси, а й

ресурси кредиторів та інвесторів, які в свою чергу мають змогу самостійно утверджувати певні умови та обмеження щодо їх споживання. Вони можуть бути пов'язані з часом користування, призначення та величиною плати за користування);

3) об'єкт впливу фактора часу (фінансові ресурси підприємства беззупинно знаходяться в часі. Варіант, який в результаті принесе кошти у лапідарний інтервал часу буде ліпшим для отримання рівних сум грошових коштів.);

4) фактор економічного і соціального розвитку (основним завданням підприємства є його економічний розвиток. Реалізація економічного розвитку підприємства здійснюється, з одного боку - присутністю власних фінансових ресурсів, а з іншого боку - забезпеченням фінансування із зовнішніх ресурсів).

До фінансових характеристик фінансових ресурсів суб'єктів господарювання відносяться:

1) об'єкт фінансового управління (у роботі та економічному розвитку підприємств, їх практичній діяльності виняткова увага присвячується фінансовим ресурсам.);

2) джерело доходу (характерною рисою фінансових ресурсів як джерела доходу є те, що вони діють окремо від інших факторів виробництва. Реалізація фінансових ресурсів як джерела доходу забезпечується утворенням грошових доходів від фінансової та інвестиційної діяльності, а накопичені фінансові ресурси використовуються для фінансування інвестицій з метою одержання довгострокового доходу);

3) джерело ризику (що вище рівень доходу, тим вищий рівень ризику);

4) джерело погашення фінансових зобов'язань (корпоративна діяльність характеризується довгостроковою кредиторською та дебіторською заборгованістю. Такі зобов'язання можуть повставати перед державою, власниками, кредиторами та вкладниками та потребувати їх погашення. Підприємства часто використовують фінансові ресурси для погашення боргів).

До індивідуальних характеристик фінансових ресурсів належать:

1) активи з високою конверсійною здатністю (характеристикою грошових ресурсів є те, що вони не беруть прямої участі у виробничому процесі, тобто участь у процесі потребує трансформації в інші активи);

2) основна складова фінансового потенціалу (ліквідність активів та можливість регулювання чистих грошових потоків є основними елементами оцінки фінансової стійкості, платоспроможності, кредитоспроможності та інвестиційної привабливості) [15 с. 103].

Економісти розподіляють фінансові ресурси фірм за різними видами та ознаками (додаток А).

Фінансові відносини фірми виникають у результаті формування власних ресурсів фірми, її прибутків, джерел позик, які залучають фінансування господарської діяльності, та розподілу прибутку, отриманого від цієї діяльності, з метою розвитку фірми [20, с. 299].

Тому фінансові ресурси є основою бізнесу. Зрештою, вони створюють необхідні матеріальні основи для того, щоб компанії могли виконувати свою функцію на ринку - задовольняти потреби споживачів. Відсутність їх для компаній може стати потужним стримуючим фактором розвитку. Усі класифікації корпоративних фінансових ресурсів мають певні відмінності, які в основному знаходять відображення в поняттях та інструментах класифікації та характеристиках різних видів корпоративних фінансових ресурсів.

Запропоновані класифікації фінансових ресурсів підприємства дозволяють вибрати правильне співвідношення між власними і позиковими ресурсами, яке сприятиме зміцненню фінансового стану підприємства, а також створить дієвий механізм управління.

1.2. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств і характеристика їх складу

Необхідним елементом ефективного функціонування будь-якого бізнесу, незалежно від його виду діяльності, організаційної форми та організаційно-

правової форми, повинні бути достатні фінансові ресурси в умовах затяжних криз та економічної нестабільності. У такій ситуації бізнес призводить до зменшення оборотних активів, нецільового використання ресурсів, що належать підприємству, зменшення виробничих потужностей та збільшення ймовірності банкрутства. Розумне формування та ефективне використання фінансових ресурсів підприємств для отримання планових доходів є основою національної економічної та фінансової стабільності в умовах економічної кризи [21].

На утворення та використання фінансових ресурсів суб'єктів господарювання мають вплив різноманітні внутрішні фактори (які безпосередньо пов'язані з діяльністю окремих підприємств) та зовнішні (котрі мають вплив на діяльність підприємств, та безпосередньо не мають зв'язку з нею)(Рис. 1.4).

Рис. 1.4. Основні чинники формування фінансових ресурсів

*Складено автором за даними джерела [22]

Усі ці фактори впливають на утворення фінансових ресурсів підприємств шляхом коригування структури та потужності різних джерел фінансування. Одним із основних завдань управління фінансовими ресурсами є збільшення ринкової вартості, максимізація прибутку та забезпечення підприємства достатніми фінансовими ресурсами.

Кошти підприємства за джерелом утворення розділяються на власні, позикові та залучені, які використовуються для формування активів підприємства та його діяльності.

Власний, позичковий і залучений капітал, який утворюють, з однієї сторони, фінансові ресурси підприємства і беруть участь у фінансуванні його активів, а з іншого, є зобов'язаннями перед конкретними власниками.

Рис. 1.5. Склад фінансових ресурсів підприємства

Провідними джерелами утворення фінансових ресурсів підприємств є власні та позикові кошти.

До власних коштів належать:

- статутний капітал - це капітал підприємства, сформований за рахунок вкладу засновника, або номінальної вартості акцій компанії. Розмір статутного капіталу зазначається в установчих документах. Він забезпечує вирішення відносин власності та управління бізнесом. Розмір статутного капіталу не може бути меншим від розміру, встановленого законом;

- амортизаційні відрахування - це поступове переміщення вартості основних засобів на готову продукцію. Вони є одним із найдешевших джерел фінансування, оскільки не оподатковуються та не потребують мобілізаційних витрат. Амортизаційні відрахування залежать від норми амортизації, структури групи та її балансової вартості. Підприємство має обрати такий метод нарахування амортизації, який дозволяє прискорити процес оновлення основних фондів, підвищити продуктивність його активних частин, збільшити розмір власних фінансових ресурсів підприємства;

- дохід - це виручка від продажу товарів або послуг;

- прибуток - це сума грошей, у якій дохід перевищує витрати.

До джерел формування власних фінансових ресурсів підприємства належать ті кошти, які безпосередньо формуються із фінансово-господарської діяльності підприємства і їм належить велика частка у формуванні власного капіталу підприємства.

Джерелами залучення коштів суб'єктами господарювання є банківські та комерційні кредити, фінансова оренда, облігаційні позики та кредиторська заборгованість.

Підприємства мають широкий спектр привабливих можливостей позичати гроші, особливо з високими кредитними рейтингами та заставою; забезпечити зростання фінансового потенціалу за рахунок збільшення активів та темпів зростання економічної активності; здатність сприяти зростанню фінансової прибутковості [23].

У той же час використання підприємством позикових коштів має недоліки:

- їх використання обумовлено тим, що вартість залучення фінансових ресурсів сильно залежить від коливань кон'юнктури фінансового ринку;
- ризику фінансової стабільності та платоспроможності;
- складність процесу збору коштів (особливо великі збори коштів) [22].

Підприємства, які використовують позикові кошти, мають високий потенціал фінансового розвитку, але несуть фінансові ризики та ризики банкрутства, які зростають із збільшенням частки позикових коштів.

У сучасних умовах структура фінансових ресурсів суб'єкта господарювання має забезпечувати поєднання власних та позикових джерел фінансування, що сприяє підвищенню рентабельності власного капіталу, платоспроможності, фінансової стійкості, зниження фінансового ризику та середньозваженої вартості фінансових ресурсів. Збільшення частки власних фінансових ресурсів і самофінансування є найкращим способом досягнення організацією цих цілей.

Проте аналіз динаміки структури фінансових ресурсів українських підприємств у 2013–2020 рр. свідчить про протилежне (рис. 1.6.).

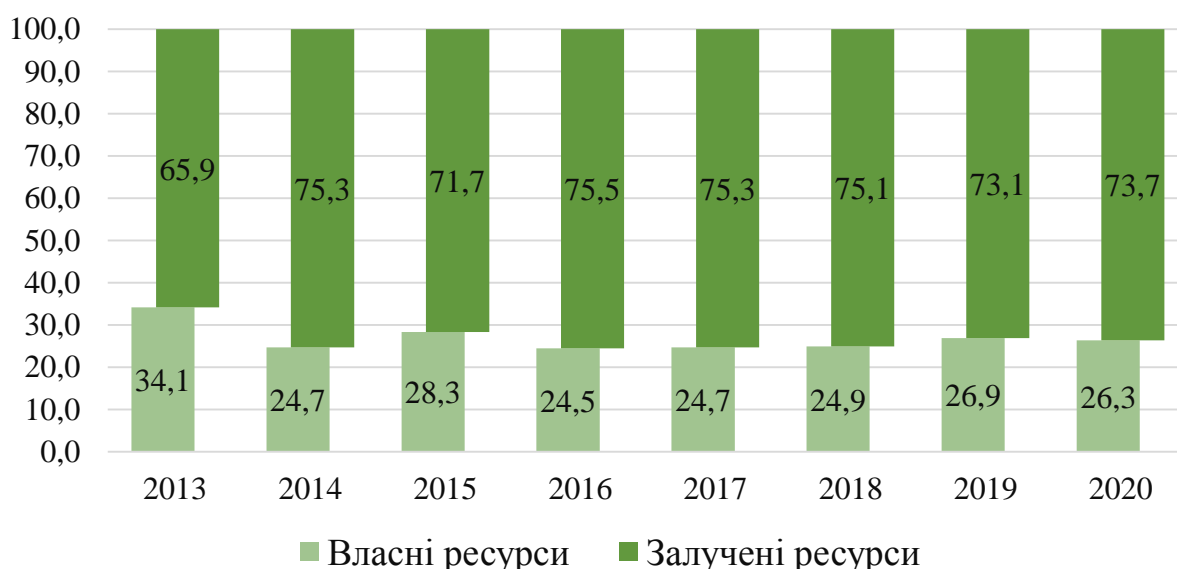

Рис. 1.6. Динаміка структури фінансових ресурсів підприємств України 2013–2020 рр., %

*Складено автором за даними джерела [24]

Дані, показані на малюнку вище, свідчать про постійне урізання частки власних фінансових ресурсів та підвищення залежності суб'єктів господарювання від зовнішніх джерел фінансування, що свідчить про загальне погіршення фінансового стану українських підприємств. За останні 8 років частка власних фінансових ресурсів знизилась на 7,8%, а частка залучених фінансових ресурсів навпаки зростає. Фінансування для залучення коштів означає, що суб'єкт господарювання не може гарантувати ефективний розвиток самостійно залучених коштів, обминути необґрунтованої кредиторської заборгованості та вчасно розплатитись із зобов'язаннями. Крім того, переважання позикових коштів над власними вказує на недостатній рівень фінансової стійкості.

Слід зауважити, що підприємство вкладає щонайменше в оборотні кошти, особливо в фінансові ресурси, достатні для створення мінімального запасу матеріальних цінностей і витрат виробництва. Інші потреби в оборотних коштах суб'єкти господарювання задовольняють за рахунок залучених ресурсів, переважно банківських кредитів із термінами погашення та повернення. Однак при залученні зовнішніх фінансових ресурсів з'являються складності кредитних ресурсів та їх залучення, високої залежності вартості позикових коштів від фінансової нестабільності на ринку. Умови надання суб'єктам кредиту ресурси для поточної діяльності українських банків представлені у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3.

Умови кредитування поточної діяльності підприємств у 2021 році

Основні умови кредитування	Найбільші банки України				
	Приватбанк, [25].	Ощадбанк[26]	Райффайзен Банк[27]	Кредобанк[28]	ОТП БАНК[29]
Призначення кредиту	поповнення обігових коштів,	придбання сировини, товарів, оплати послуг, пов'язаних з виробництвом продукції	поповнення оборотних коштів, фінансування поточної діяльності клієнта	оплата витрат, пов'язаних із веденням господарської діяльності;	фінансування оборотного капіталу
Сума кредиту	від 500 000 до 3 000 000 грн	сума кредитного ліміту повинна відповідати поточному виду діяльності	5 000 000 грн.	залежить від фінансового стану клієнта, та предмету забезпечення	від 4 000 000 гривень

Продовження таблиці 1.3.

1	2	3	4	5	6
Термін кредитування	від 1 до 3 років	до 3 років	до 24 місяців	від 1 до 2 років	до 3 років
Валюта кредиту	гривня, долар США, євро	гривня, долар США, євро	гривня	гривня, дол. США, євро, польські злоті	гривня, долари США, євро
Відсоткова ставка	90 днів: 14% 180 днів: 15% 270 днів: 16%	від 12,25 річних	16,35-20,35%	16%-18%	фіксована
Погашення кредиту	щомісяця	періодичними внесками, або одноразовим платежем у кінці терміну	ануїтет	графік встановлюється пропорційно доходам клієнта;	періодичними внесками, або одноразовим платежем у кінці терміну

*Складено автором

Залучені кошти дозволяють новим компаніям формувати капітал і дають змогу вже створеним компаніям розширюватися. [30, с. 65 - 66].

Коли підприємство формує фінансові ресурси, воно повинно дотримуватися таких принципів:

- забезпечення того, щоб обсяг залучених фінансових ресурсів відповідав сумі сформованих активів;

- забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів, у тому числі підтримання координації між складовими фінансових ресурсів та сферами їх використання;

- убезпечити оптимальну структуру джерел фінансування - цей принцип передбачає утвердження певного співвідношення між власними та позиковими коштами;

- мінімізувати витрати на утворення фінансових ресурсів з різних джерел, що пов'язано з розрахунком кожної окремої фінансової складової та джерел її участі, що гарантують найменші витрати на формування та споживання окремих видів власних і позикових фінансових ресурсів [32, с. 198].

Поддєрьогін А.М. пропонує упорядкувати джерела формування фінансових ресурсів підприємства за наступними напрямками:

Рис.1.7. Джерела створення грошових ресурсів підприємства

*Складено автором за даними джерела [31]

Отже, джерела фінансових ресурсів можна поділити на такі категорії:

- 1) кошти, сплачені юридичними або фізичними особами до статутних фондів при створенні підприємства;
- 2) ресурси, отримані за рахунок доходів і прибутків від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, відрахувань амортизації, цільових надходжень, стабільних зобов'язань у вигляді кредиторської заборгованості;
- 3) ресурси, розміщені на фінансових ринках шляхом випуску акцій, облігацій та інших цінних паперів, банківських та комерційних позик,
- 4) за рахунок бюджетних інвестицій, державних субсидій, страхових виплат [15, с 53 - 57].

При залученні фінансових ресурсів можна використовувати такі стратегії як внутрішньої, так і зовнішньої орієнтації:

1. Використовуйте власні кошти для розширення частки ринку Ця стратегія підходить для великих і вузькоспеціалізованих підприємств, які працюють на нестабільних ринках. Вона є низькорентабельною.

2. Згрупувати грошові ресурси великих і середніх підприємств та реалізувати ідею захоплення нових ринків.

3. Застосування всіх доступних джерел фінансування (кредити, емісія акцій тощо) для розробки та впровадження перспективних інноваційних програм для МСП різних галузей. Стратегія ризикована, але прибуткова.

4. Залучити допоміжне фінансування від великих компаній – споживачів продукції, з якою вони працюють.

5. Перехресне фінансування (одиниці, що акумулюють кошти, які розподіляються на тих, кому не вистачає коштів).

Зовнішнє позиціонування базується на залучених коштах (облігаційні позики та банківські позики), а внутрішнє — на власних (статутний капітал і прибуток).

Стратегія фінансування визначає:

- 1) безпомилкий взаємозв'язок внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування;
- 2) ціна, яку підприємство може заплатити за ці кошти;
- 3) розподіл та перерозподіл фінансових ресурсів між корпоративними відділами.

Формування фінансових ресурсів з різних джерел дає можливість підприємству інвестувати в нове виробництво, забезпечити розширення та технологічну трансформацію існуючих основних фондів, фінансові дослідження, розробку та впровадження тощо. У формуванні фінансових ресурсів підприємств важливу роль відіграє їх збалансованість та оптимальна структура для визначення їх джерел.

Навіть використання найкращої структури має недолік у тому, що неможливо приймати найкращі рішення під час оцінки вартості окремих джерел фінансування. Найбільшими з них є:

- більшість людей орієнтуються лише на плату за використання позикових коштів, без додаткових комісій, не враховуючи того, що вони можуть бути великими;
- не береться до уваги фактор часу, який у разі довгострокового фінансування відбивається на вартості позикових коштів та використання платежів і погашення боргу;
- критерії оптимізації не завжди обгрунтовані;
- економіко-математичні моделі не беруть до уваги дуже важливі обмеження, пов'язані із забезпеченням фінансової стійкості та платоспроможності бізнесу.

Ці недоліки також мають вплив на короткострокове фінансування і часто є важливими при виборі варіантів довгострокового фінансового забезпечення.

Аналіз формування фінансових ресурсів підприємства слід проводити в такій послідовності (рис.1.8.).

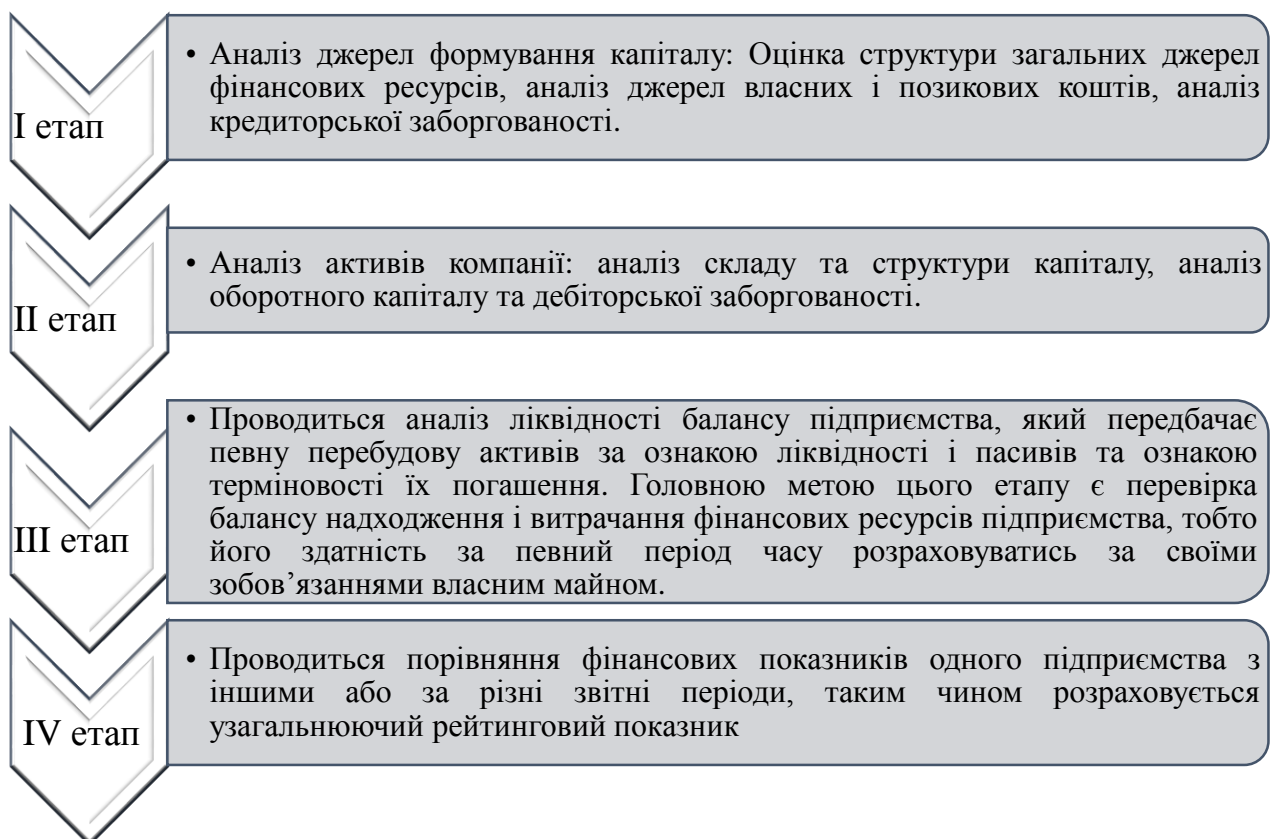

Рис.1.8. Послідовність формування фінансових ресурсів на підприємстві

Перші два є обов'язковими для аналізу формування фінансових ресурсів підприємства.

Труднощі джерел фінансування компаній характерні кожному підприємству. На фінансову стійкість підприємства мають вплив власний, залучений і позиковий капітал. З однієї сторони він створює фінансові ресурси товариств і бере участь у фінансуванні їх активів, а з іншої, становить зобов'язання перед конкретними власниками - державою, юридичними і фізичними особами.

Підприємство, яке використовує лише власні фінансові ресурси, має досить високу фінансову стійкість, але це підприємство зменшує темпи свого розвитку в майбутньому без використання додаткових джерел фінансування.

Тому при формуванні фінансових ресурсів підприємства необхідно враховувати велику кількість внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на його функціонування. Усі компанії залежать від відносин зі своїми партнерами, попиту на продукцію, галузевих тенденцій, економіки країни та інших незалежних від компанії факторів. Крім того, внутрішні фактори, до яких відносять стан основних фондів підприємства та рівень їх механізації, обмеженість виробничих потужностей, рівень кваліфікації працівників та інші, враховують певні особливості при формуванні розміру та структури фінансових ресурсів.

1.3. Напрямки використання фінансових ресурсів підприємства

Функціонування ринкової економіки України можливе за умови ефективності використання фінансових ресурсів. Використовувані ресурси, що формують ресурсний потенціал окремого підприємства, є частиною ресурсного потенціалу економіки в цілому або окремої галузі. Використання фінансових ресурсів може здійснюватися підприємствами в таких аспектах:

– виплати організаціям фінансової та банківської системи за виконання фінансових зобов'язань (податки, сплачені до бюджету, страхові платежі,

відсотки, сплачені за користування банківськими кредитами, погашення раніше отриманих кредитів тощо);

- реінвестування, пов'язане з розширенням виробництва та технологічним оновленням, переходом на нові передові технології, використанням «технологічних ноу-хау»;

- вкладення фінансових ресурсів у цінні папери інших комерційних суб'єктів: акції, облигації, які є об'єктами, що купуються та продаються на ринку;

- використовувати фінансові ресурси для задоволення соціальних потреб;

- поточні витрати виробництва та реалізації (роботи, послуги);

- інвестувати кошти для поповнення оборотних активів та розширення асортименту продукції;

- інвестування коштів у науково-дослідні і дослідно-конструкторські розробки і придбання нематеріальних активів;

- створення резервів тощо.

З практичної точки зору доцільно групувати напрямки використання фінансових ресурсів підприємства за видами активів і витрат (рис. 1.9).

Рис. 1.9. Напрями використання фінансових ресурсів підприємства

Розмежування існуючих напрямків використання фінансових ресурсів підприємства дозволяє врахувати специфіку і функції кожного з них для ефективного управління з метою стійкого розвитку підприємства.

До необоротних активів належать: основні засоби, нематеріальні активи, незавершене будівництво, довгострокові фінансові вкладення, інші активи.

До оборотних активів відносять: запаси, дебіторську заборгованість, короткострокові фінансові вкладення.

Витрати виробництва включають: матеріальні витрати, заробітну плату, внески на соціальне страхування та інші витрати.

У собівартість реалізації входять: витрати на доставку, рекламу, витрати на розваги, зберігання та збут продукції, страхування, нормативні недоліки.

До адміністративних витрат належать: адміністративні витрати, утримання загального персоналу, витрати на інформацію, аудиторські та консультаційні послуги.

До інших витрат належать: відсотки до сплати, витрати на надання в тимчасове користування активами підприємства, витрати на вибуття основних засобів та інших активів, витрати на кредитні послуги.

Фінансові ресурси, опосередковують виробничу діяльність суб'єктів господарювання, забезпечуючи їх безперервність, що значною мірою досягається за рахунок синхронізації їх доходів і витрат. Інакше дисбаланс у використанні фінансових ресурсів загрожує банкрутством. Кошти, отримані підприємством від реалізації продукції, дозволяють відновити виробничий процес, але частину доходу можна використати на відтворення фінансових ресурсів. Незалучені в процес ресурси можуть бути використані для відтворення у вигляді коротко- та довгострокових фінансових вкладень. Таке використання фінансових ресурсів для отримання доходу є їх розширеним відтворенням, що підвищує ефективність усього відтворювального процесу фірми [33].

Важливим завданням при визначенні використання фінансових ресурсів підприємства є оптимізація та раціональне перерозподіл.

Найкращий вибір для формування та використання фінансових ресурсів ґрунтується на застосуванні методів системного аналізу у фінансовому менеджменті, який базується на доцільності управлінських рішень і визначається ситуацією, на яку впливають внутрішні та зовнішні фактори.

В епоху інформаційного суспільства будь-яке підприємство невіддільне від використання різноманітного інформаційного забезпечення, яке не тільки підвищує ефективність обробки та пошуку інформації, але й допомагає підприємствам підтвердити чи спростувати рішення про зміну. Фінансування розвитку інформаційних технологій можна визначити як важливий напрямок наявних у підприємств ресурсів [34, с. 55].

Для правильного використання фінансових ресурсів необхідно систематизувати існуючі методи управління. Теоретична база управління фінансовими ресурсами підприємства представлена в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Теоретична база управління фінансовими ресурсами підприємства для визначення ефективних напрямів їх використання

№ п/п	Концепції, методи	Характеристика	Зв'язок з управлінням фінансовими ресурсами
1	2	3	4
1	Системний підхід (концепція)	Створена на загальній теорії систем, яка указує на специфіку, сутність об'єкту управління як системи та усі взаємозв'язки з іншими господарськими системами	На основі обліку особливостей системи та її складових дає змогу проаналізувати процес управління грошовими ресурсами підприємства як систему взаємозв'язаних елементів.
2	Стратегічний менеджмент (концепція)	Керування, засноване на цілях, створення та реалізації програм, спрямованих на закінчення поставлених цілей	Допомагає втіленню стратегії управління коштами в нових ринкових умовах
3	Концепція фінансової безпеки	Включає в себе комплекс теоретичних положень стратегій, елементів, що забезпечують фінансову безпеку господарської системи	Забезпечує довготривалу витримку фінансових відносин підприємств, здобувається безпека підприємств

Продовження табл. 1.4.

1	2	3	4
4	Управління надійністю (метод)	Управління, утворене на виявленні причин недотримання надійності роботи підприємства	Допомагає збільшенню фінансової безпеки, розкриттю специфічних загроз надійності підприємства
5	Бюджетування і внутрішній аудит (механізми)	Бюджетування – процес керування коштами підприємства на засаді бюджету окремих підрозділів. Внутрішній аудит – оцінка і зміцнення ефективності процедур керування ризиками, внутрішнього контролю та управлінських процесів	Допомагають реалізації функцій антикризового керування, спрямованого на фінансову стійкість підприємства
6	Управління ризиками (інструментарій)	Управління, створене на основі ототожнювання, моніторингу і зменшення ризиків	Дас змогу виявити і вирівняти ризики, які притаманні процесу керування коштами підприємств.

Розглянувши інформацію, яка згрупована в таблиці вище, то можна сказати, що споживання грошових ресурсів ґрунтується на концепціях, методах, механізмах та інструментах, які в свою чергу передбачають зміцнення ефективності управління бізнесом. Під час використання фінансових ресурсів оцінюються джерела їх формування. Прибуток, який зберігається у розпорядженні компаній, займає важливу роль в структурі утворення джерел фінансових ресурсів, тоді як амортизація та інші внутрішні джерела навпаки не займають суттєвої частки під час формування грошових ресурсів компаній [34, с. 54].

Підприємству неможливо вести ефективну фінансову діяльність без постійного залучення позикових ресурсів. Використання позикових коштів може значно розширити бізнес підприємства, забезпечити більш ефективне використання власного капіталу, підвищити ринкову вартість підприємства. Тому так важливо приділяти достатню увагу заходам, спрямованим на покращення використання фінансових ресурсів фірмами [35, С. 279].

Значні проблеми у використанні фінансових ресурсів виникають через постійні зміни в податковому законодавстві України, нестабільність на

фінансових ринках та зміни в структурі капіталу, спричинені зміною банківських процентних ставок та валютних курсів в умовах стійкої інфляції, скороченням централізованого фінансування, складністю інформаційного забезпечення, що постійно зростає [36, с. 40].

Оцінювати використання фінансових ресурсів підприємства необхідно проводити за показниками стійкості, платоспроможності та ділової активності, які розглядаються через коефіцієнти структури капіталу, ліквідності та оборотності, що дає можливість кількісно оцінювати вплив якості управління фінансовими ресурсами на рівень рентабельності та динаміку розвитку підприємства.

Отже, використанням фінансових ресурсів слід розглядати від первинного суб'єкта господарювання до безпосередньо держави. Виходячи з ситуації, що склалася, можна сказати, що для того, щоб господарсько-фінансова діяльність всього підприємства була ефективною, кожен суб'єкт має сформулювати власну стратегію управління фінансами. Слід також зазначити, що якість використання фінансових ресурсів можна оцінити за ефективністю їх використання, а на забезпечення ефективності впливає багато внутрішніх і зовнішніх факторів: економічних, правових, соціальних тощо. Незважаючи на те, що існує безліч фінансових стратегій та різноманітних методів визначення ефективності фінансових ресурсів, необхідно запровадити стандартну систему, яка допоможе найточніше оцінити ефективність наявних у бізнесі фінансових ресурсів, що сприятиме чітким, обґрунтованим корпоративним подіям.

Фінансові ресурси підприємства – це одна з основних підсистем фінансової системи держави. Це відносно самостійна й особлива сфера функціонування фінансів, яка має свою специфіку організації та принципи реалізації притаманних їй функцій. Специфіка фінансових ресурсів підприємств полягає в тому, що за їхньою допомогою мобілізуються кошти й створюються фонди фінансових ресурсів не для подальшого перерозподілу, як це має місце в підсистемі державних фінансів, а для обслуговування процесу виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг. Тому однією із проблем

функціонування підприємства є розробка шляхів оптимального їх формування та раціонального використання, що забезпечить одержання максимального можливого ефекту від фінансового капіталу - фінансових ресурсів. Злагоджена та цілеспрямована діяльність засновників та управлінського персоналу у вирішенні питань доцільного використання фінансових ресурсів забезпечує збереження підприємства та його подальший розвиток, а відповідно подальші кроки у процесі формування та використання фінансових ресурсів. Роль фінансових ресурсів в підприємницькій діяльності важко переоцінити, оскільки вони здатні в короткі строки перетворюватися в будь-який інший вид економічних ресурсів і забезпечувати їх кругообіг. Темпи розвитку економіки, оздоровлення бюджетної системи й фінансів підприємств багато в чому залежать від раціонального використання джерел формування фінансових ресурсів, як на рівні підприємств, так і на рівні держави, що складає одне з найважливіших завдань для підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Характеристика виробничо-комерційної діяльності ПрАТ «Кременчуцький колісний завод».

Базою дослідження в роботі було обране ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ КОЛІСНИЙ ЗАВОД».

Скорочена назва Товариства – ПрАТ «КрКЗ».

Адреса Товариства: 39611, Полтавська обл., місто Кременчук, проїзд Ярославський, будинок 8 [37].

Офіційна сторінка в інтернеті: <http://krkz.pat.ua/emitents>

Адреса електронної пошти: msf@wheels.com.ua

Організаційна структура підприємства зображена на рис. 2.1.

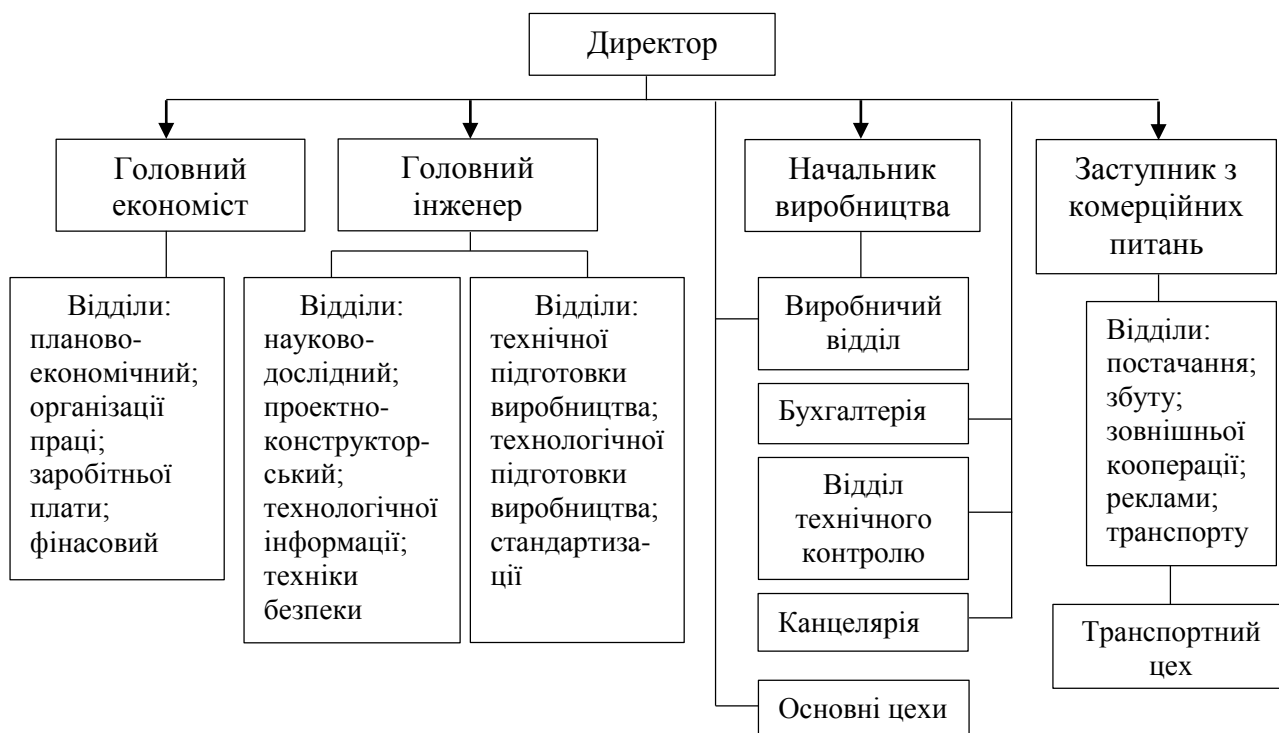

Рис. 2.1. Організаційна структура на ПрАТ «Кременчуцький колісний завод»

Кременчуцький колісний завод створено у 1961 році, як спеціалізоване підприємство по виробництву коліс до автомобілів, тракторів, комбайнів і іншої сільськогосподарської техніки з метою забезпечення широкомасштабного розвитку автомобільних, тракторних і інших заводів по усій території колишнього Радянського Союзу [37].

ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» засновано згідно Наказу Міністерства промислової політики України, військово-промислового комплексу і конверсії України від 13 липня 1994 року №1048 шляхом перетворення державного підприємства Кременчуцький колісний завод у відкрите акціонерне товариство, згідно Наказу Президента України «Про корпоратизацію державних підприємств» від 15 червня 1993 року №210/93.

Згідно рішення Загальних зборів акціонерів ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» (Протокол №23 від 21.04.2017 р.) змінено тип Товариства з публічного на приватний [38].

З лютого 2002 року підприємство є повноправним членом Європейської технічної організації з шин та ободів (ETRTO) і увійшло у склад Європейської асоціації виробників коліс (EUWA).

Кременчуцький колісний завод - сучасне спеціалізоване підприємство в сфері виробництва холодноштампованих сталевих коліс (колісних дисків) для автомобілів і сільськогосподарської техніки. Підприємство розташоване в центрі України - в місті Кременчуці Полтавської області.

Виробнича потужність Кременчуцького колісного заводу розрахована на випуск більш 6 000 000 коліс і дисків на рік. Асортимент продукції підприємства налічує сотні позицій, серед яких сталеві колеса для легкових автомобілів, диски для причепів і мікроавтобусів, диски для вантажівок і сільгосптехніки. Крім цього, завод реалізує широкий спектр деталей для сталевих коліс: кільця, заготовки дисків, фланці і багато іншого [37].

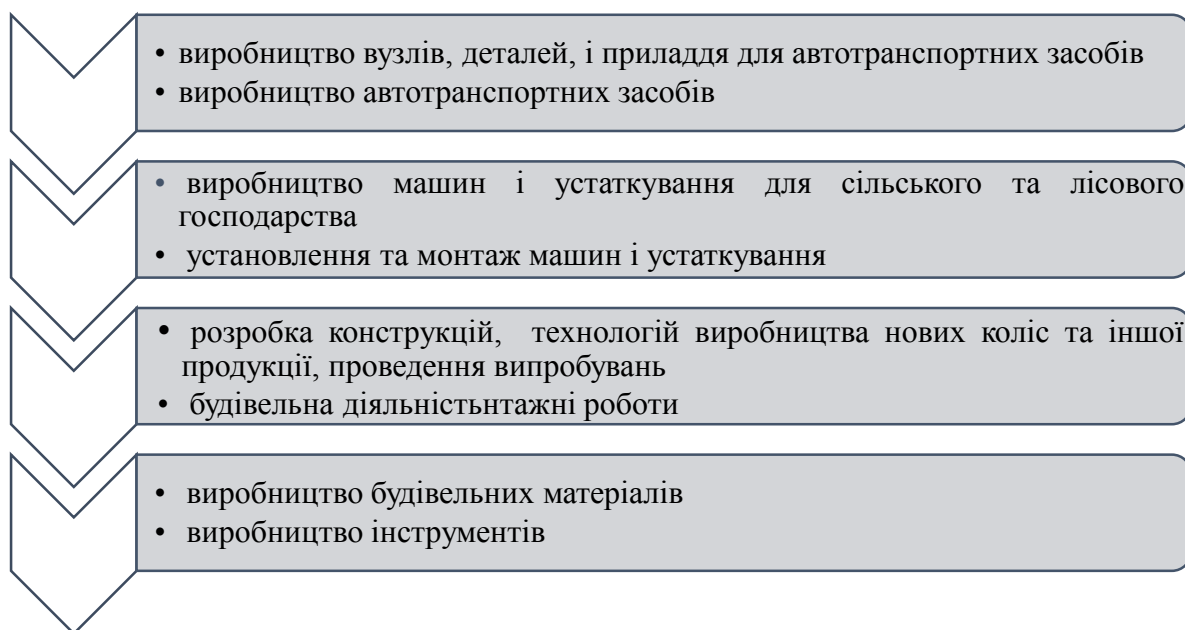

Рис. 2.2. Види діяльності товариства ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018- 2020 роки

Основні фактори, які визначають провідне положення Кременчуцького колісного заводу – це традиційно висока якість продукції, що випускається і впровадження новітніх технологій у виробництво. Лінії виробництва, створені фахівцями заводу на основі власного багаторічного досвіду, і використання досягнень провідних зарубіжних фірм надають можливість виготовляти колеса з параметрами, які відповідають міжнародним стандартам ETRTO. Продукція Кременчуцького колісного заводу має сертифікат відповідності в Україні. На заводі впроваджена система якості підприємства відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 9001.

Сьогодні торгова марка «Кременчуцькі колеса» користується попитом як машинобудівними підприємствами, куди постачання коліс ведуться для конвеєрної комплектації, так і підприємствами агропромислового комплексу, де колеса застосовуються як запасні частини.

Гордість заводу – виробництво великогабаритних коліс.

Рис. 2.3. Основні конкуренти ПрАТ "Кременчуцький колісний завод" у 2021 році

Серед визначних досягнень за останні 10 років можна виділити ті, що відображені в таблиці 2.1.:

Таблиця 2.1.

Нагороди та досягнення підприємства в період з 2010 по 2020 рік [39].

Рік	Нагороди та досягнення
1	2
2010 рік	За підсумками Всеукраїнського рейтингу «Топ-100 Кращі міста і регіони України» колісний завод визнано «Підприємство - гордість регіону».
2013 рік	Нагорода «Переможець національного етапу 4-го Конкурсу Премії СНД за досягнення у сфері якості продукції та послуг», м.Київ, Україна.
2013 рік	Диплом фіналіста обласного етапу Національного Всеукраїнського конкурсу якості продукції, «100 кращих товарів України - 2013», Київ, Україна.
2013 рік	Почесний Диплом Президії ТПП України за ефективну співпрацю з Полтавської ТПП і сприяння реалізації статутних завдань.
2014 рік	Диплом і медаль Всеукраїнського конкурсу «Кращий вітчизняний товар 2014 року» м. Київ, Україна
2015 рік	Почесний Диплом ТПП України за активну участь у зовнішньоекономічній діяльності, внесок у розбудову ТПП України та з нагоди 30-ти річчя її створення.

Продовження таблиці 2.1.

1	2
2016 рік	Диплом «За широкий асортимент та високу якість сталевих коліс власного виробництва до автомобільної та сільськогосподарської техніки, представлених на виставці «SIA-Автотехсервіс 2016».
2018 рік	Диплом «За активне просування продукції власного виробництва» на Міжнародному «AGROSALON», Росія.
2019 рік	Диплом «За високоякісну продукцію українського виробника» на Міжнародній виставці «AGROEXPO», м. Кропивницький, Україна.
2020 рік	Диплом «За активну участь» на Міжнародній виставці «AGROEXPO», м. Кропивницький, Україна.

Сьогодні торгова марка «Кременчуцькі колеса», відома у всьому світі і відзначена багатьма Міжнародними та вітчизняними нагородами. Колісна продукція експортується в багато країн світу, в тому числі Франції, Італії, Іспанії, Польщі, Хорватії, Фінляндії, Сербії, Угорщини, Чехії, Німеччини, Болгарії, Румунії, Голландії, Азербайджан, Вірменію, Узбекистан, Казахстан, Єгипет, Литву, Латвію, Молдову, Білорусь, РФ, Північну Африку, Україна. Завод має дилерів в Україні та країнах СНД, але продовжує пошук партнерів від Євразії до Австралії.

У перспективі у підприємства – розширення географії ринків збуту. Це, в першу чергу, Середня і Південно-Західна Азія, Афганістан, США, Канада і Північна Африка.

2.2. Аналіз складу, структури та динаміки фінансових ресурсів підприємства

Фінансовий стан підприємства значною мірою залежить від доцільності та правильності вкладення фінансових ресурсів в активи. У процесі функціонування підприємства величина активів та їх структура постійно змінюються. Розглянемо агрегований баланс на прикладі ПрАТ "Кременчуцький колісний завод"

Таблиця 2.2.

Агрегований баланс підприємства ПАТ "Кременчуцький колісний завод" за 2018 – 2020 рр

Актив	2018 рік		2019 рік		2020 рік		Відхилення (+,-) 2019/2018		Темп зростання 2019/ 2018, %	Відхилення (+,-) 2020/2019		Темп зростання 2020/ 2019, %
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	в сумі, тис. грн.	в питомі й вазі, %		в сумі, тис. грн.	в питомій вазі, %	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
1. Необоротні активи (1095)	293714	58,64	335340	71,79	328482	69,55	41626,00	13,15	114,17	-6858,00	-2,24	97,95
1.1. Основні засоби і нематеріальні активи (1000+...+1020)	291674	58,23	317723	68,02	310865	65,82	26049,00	9,78	108,93	-6858,00	-2,20	97,84
1.2. Довгострокові фінансові інвестиції (1030+1035)	2040	0,41	2040	0,44	2040	0,43	0,00	0,03	100,00	0,00	0,00	100,00
1.3. Відстрочені податкові активи (1045)	0	0,00	15577	3,33	15577	3,30	15577,00	3,33	-	0,00	-0,04	100,00
1.4. Інші необоротні активи і довгострокова дебіторська заборгованість (1040+1090)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	-
2. Оборотні активи (1195)	207143	41,36	131766	28,21	143811	30,45	-75377,00	-13,15	63,61	12045,00	2,24	109,14
2.1. Запаси (1100+1110)	113797	22,72	66859	14,31	69834	14,79	-46938,00	-8,41	58,75	2975,00	0,47	104,45
2.2. Дебіторська заборгованість (1120+1125+1155)	89290	17,83	60925	13,04	57568	12,19	-28365,00	-4,78	68,23	-3357,00	-0,85	94,49
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти (1160+1165)	4056	0,81	3982	0,85	16409	3,47	-74,00	0,04	98,18	12427,00	2,62	412,08
2.4. Витрати майбутніх періодів (1170)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	-
2.5. Інші оборотні активи (1180+1190)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	-
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття (1200)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	-
Всього майна (1300)	500857	100,00	467106	100,00	472293	100,00	-33751,00	0,00	93,26	5187,00	0,00	101,11

Продовження таблиці 2.2.

Пасив	2018 рік		2019 рік		2020 рік		Відхилення (+,-) 2019/2018		Темп зростання 2019/ 2018, %	Відхилення (+,-) 2020/2019		Темп зростання 2020/ 2019, %
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	в сумі, тис. грн.	в питомій вазі, %		в сумі, тис. грн.	в питомій вазі, %	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
1. Власний капітал (1495)	249949	49,90	251356	53,81	253663	53,71	1407	3,91	100,56	2307	-0,10	100,92
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення (1595)	64309	12,84	0	0,00	47536	10,06	-64309	-12,84	0,00	47536	10,06	-
3. Поточні зобов'язання і забезпечення (1695)	186599	37,26	215750	46,19	171094	36,23	29151	8,93	115,62	-44656	-9,96	79,30
3.1. Короткострокові кредити банків (1600)	109220	21,81	157063	33,62	73700	15,60	47843	11,82	143,80	-83363	-18,02	46,92
3.2. Кредиторська заборгованість (1605+...+1650)	74623	14,90	57858	12,39	50605	10,71	-16765	-2,51	77,53	-7253	-1,67	87,46
3.3. Інші поточні зобов'язання (1660+...+1690)	2756	0,55	829	0,18	46789	9,91	-1927	-0,37	30,08	45960	9,73	5644,03
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття (1700)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0	0,00	0
5. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду (1800)	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0	0,00	0
Всього капіталу (1900)	500857	100,00	467106	100,00	472293	100,00	-33751	0,00	93,26	5187	0,00	101,11

У результаті складання агрегованого балансу приватного акціонерного товариства "Кременчуцький колісний завод" було виявлено наступні зміни структури й динаміки балансу протягом досліджуваного періоду.

Валюта балансу протягом трьох аналізованих років має тенденцію до зменшення. У 2018 році валюта балансу становила 500857 тис. грн., у 2019 році становила 467106 тис. грн., а у 2020 році становила 472293 тис. грн. В загальному величина валюти балансу протягом 2018-2020 років зменшилася на 28564 тис. грн.

Сукупне майно підприємства складається з необоротних і оборотних активів. Протягом трьох років спостерігаємо зменшення питомої ваги оборотних активів в 2019 році на 37 % в порівнянні з минулим роком та вже на кінець 2020 року оборотні активи зросли на 9 %, а саме на 12045 тис.грн. та становили 143811 тис.грн. Така динаміка основним чином спричинена зменшенням запасів та дебіторської заборгованості.

Необоротні активи навпаки мали позитивну тенденцію протягом 2018-2020 років. На кінець звітної періоду відбулося збільшення питомої ваги необоротних активів на 11,8 % в порівнянні з 2018 роком. Такі зміни в свою чергу були спричинені збільшенням основних засобів та появи відстрочених податкових активів в 2019 році. Протягом трьох аналізованих років спотрігається нестабільна динаміка величини майна.

Через припинення замовлень відбулася негативна динаміка запасів у 2019 році, адже в порівнянні з минулим роком вони зменшились на 8,41%, тобто на 46938 тис. грн, а от у 2021 році зросла на 2975 тис. грн. Загалом у 2019 році можемо спостерігати збільшення необоротних активів, які більшою мірою спричинені зростанням основних засобів та зменшення оборотних, які зумовлені спадом запасів підприємства та зменшенням дебіторської заборгованості.

Детальніше структуру активів розглянемо на рис.2.4.

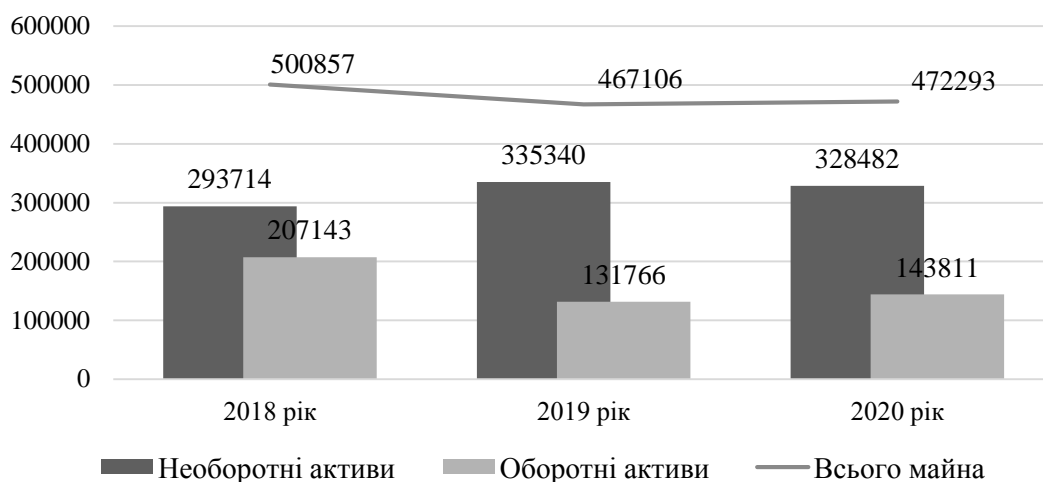

Рис.2.4. Динаміка величини активів ПрАТ "Кременчуцький колісний завод" за 2018 – 2020 рр., тис. грн.

Загальна сума майна у 2020 році головним чином збільшилась, за рахунок збільшення основних засобів та зменшення дебіторської заборгованості та запасів (рис. 2.5.).

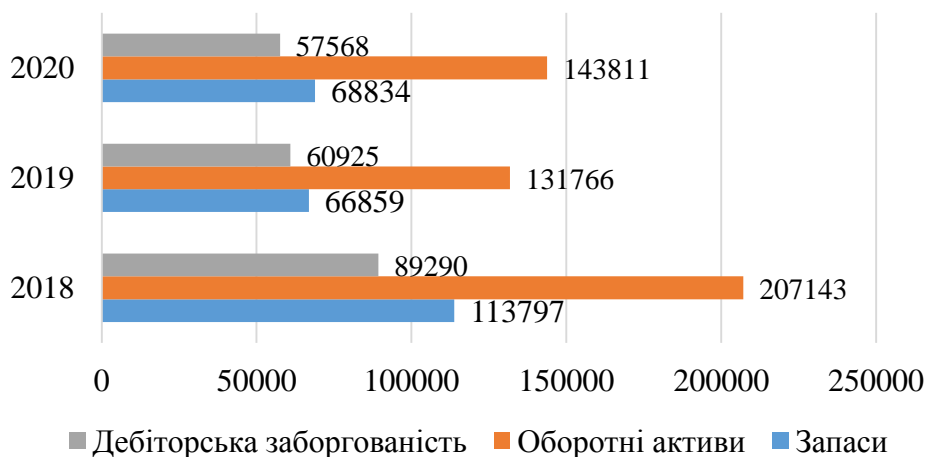

Рис. 2.5. Динаміка оборотних активів підприємства за 2018 – 2020 рр.

Можемо побачити різкий спад дебіторської заборгованості у 2020 році в порівнянні з 2018 роком, а саме на 31722 тис. грн., дебіторська заборгованість зменшується у зв'язку зі зменшенням відвантаження продукції, а це свідчить про зниження ділової активності підприємства.

Зробивши розрахунки видно, що грошові кошти та їх еквіваленти збільшились у 2020 році відносно з 2018 роком на 12563 тис.грн., це більшою мірою спричинено зменшенням дебіторської заборгованості. Тенденцію збільшення грошових коштів детальніше розглянемо на рисунку 2.6.

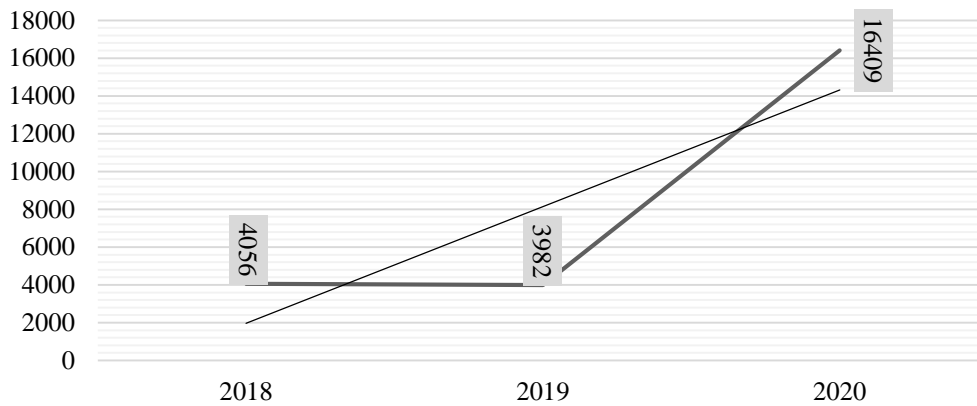

Рис.2.6. Динаміка грошових коштів та еквівалентів ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 рр, тис.грн.

За аналізований період грошові кошти збільшились протягом трьох років, динаміку змін показано на рис. 2.6. На кінець звітного періоду вони становили 16409 тис.грн., що на 12353 тис.грн. більше ніж в 2018 році.

Аналізуючи склад і динаміку фінансування активів підприємства було виявлено зменшення капіталу у 2019 році на 33751 тис. грн. в порівнянні з 2018 роком та збільшення на 5187 тис. грн. у 2020 році.

Протягом всього досліджуваного періоду власний капітал підприємства ПрАТ "Кременчуцький колісний завод" зростав (рис. 2.6.), а саме на 1407 тис.грн у 2019 році та 2307 тис.грн. у 2020 році. Такі зміни спричинені завдяки зростанню розміру додаткового капіталу у 2020 році на 15573 тис.грн., зменшенню нерозподіленого прибутку в 2020 році на 88 % в порівнянні з 2018 роком, що свідчить про збільшення фінансової стійкості підприємства та відповідно зменшенню його фінансового ризику.

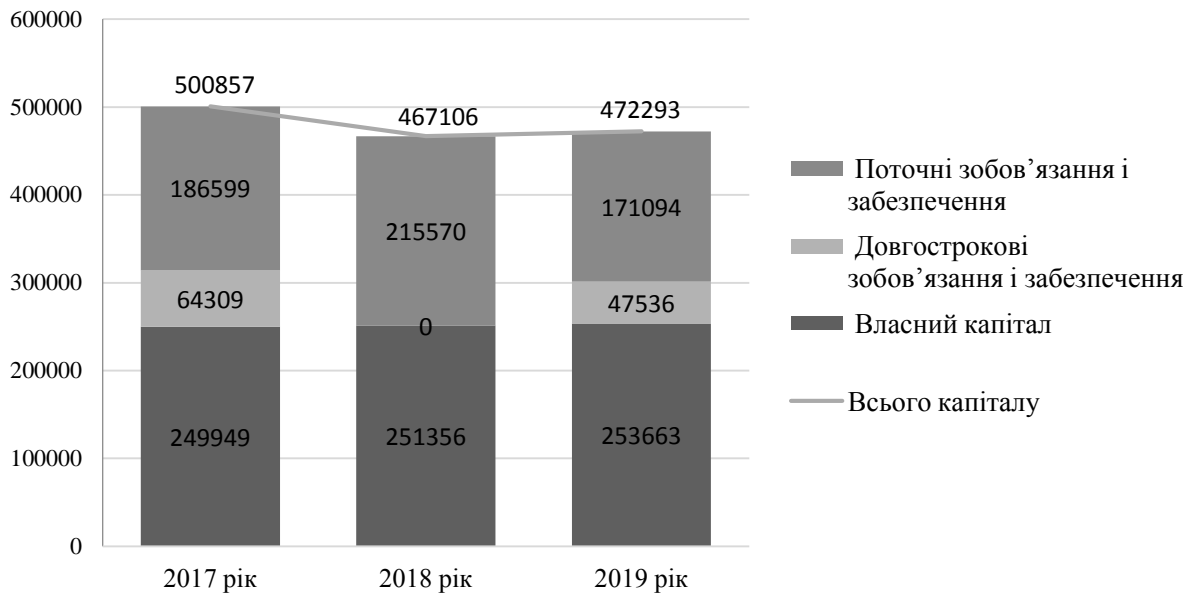

Рис. 2.7. Структурна динаміка пасиву балансу ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018 – 2020 роки

Зробимо більш детальний аналіз пасиву балансу. На рис. 2.7. зображено показники довгострокових та поточних зобов'язань досліджуваного підприємства за період 2018 – 2020 рр., можемо спостерігати збільшення короткострокових кредитів банків у 2019 році на 11,82 %, що становить 47843 тис. грн., за рахунок яких, значною мірою, було погашено довгострокові зобов'язання у 2019 році.

Капітал підприємства – це загальна вартість ресурсів (у грошовій, матеріальній та нематеріальній формах), інвестований у формування його активів.

Основною метою формування капіталу є забезпечення потреб підприємства у придбанні активів та оптимізація його структури для забезпечення ефективності використання.

Власний капітал – частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Власний капітал утворюється двома шляхами:

- внесення власниками підприємства грошей та інших активів;
- накопичення суми доходу, що залишається на підприємстві.

Таблиця 2.3.

Структура і динаміка власного й позикового капіталу підприємства

Найменування статей	2018 рік		2019 рік		2020 рік		Відхилення			Відхилення		
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %	Δ	%	темп зростання, %	Δ	%	темп зростання, %
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	249949	100,00	251356	100,00	253663	100,00	1407	0,00	100,56	2307	0,00	100,92
1. Зареєстрований (пайовий) капітал	56777	22,72	56777	22,59	56777	22,38	0	-0,13	100,00	0	-0,21	100,00
2. Капітал у дооцінках	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
3. Додатковий капітал	0	0,00	120334	47,87	120333	47,44	120334	47,87	-	-1	-0,44	100,00
<i>Всього інвестований капітал</i>	56777	22,72	177111	70,46	177110	69,82	120334	47,75	311,94	-1	-0,64	100,00
4. Резервний капітал	0	0,00	53440	21,26	53440	21,07	53440	21,26	-	0	-0,19	100,00
5. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	193172	77,28	20805	8,28	23113	9,11	-172367	-69,01	10,77	2308	0,83	111,09
<i>Всього накопичений капітал</i>	249949	100,00	251356	100,00	253663	100,00	1407	0,00	100,56	2307	0,00	100,92
6. Неоплачений капітал	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
7. Вилучений капітал	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
<i>Всього капітал у розпорядженні</i>	249949	100,00	251356	100,00	253663	100,00	1407	0,00	100,56	2307	0,00	100,92
8. Інші резерви	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	250908	100,00	215750	100,00	218630	100,00	-35158	0,00	85,99	2880	0,00	101,33
<i>1. Довгострокові зобов'язання</i>	64309	25,63	0	-	47536	21,74	-64309	-	0,00	47536	-	-
1.1. Довгострокові кредити банків	63390	25,26	0	-	0	0,00	-63390	-	0,00	0	-	-
1.2. Відстрочені податкові зобов'язання	0	0,00	0	-	0	0,00	0	-	-	0	-	-
1.3. Цільове фінансування	0	0,00	0	-	0	0,00	0	-	-	0	-	-
1.4. Страхові резерви	0	0,00	0	-	0	0,00	0	-	-	0	-	-
1.5. Інші довгострокові зобов'язання та забезпечення	919	0,37	0	-	47536	21,74	-919	-	0,00	47536	-	-
<i>2. Поточні зобов'язання</i>	186599	74,37	215750	100,00	171094	78,26	29151	25,63	115,62	-44656	-21,74	79,30
2.1. Короткострокові кредити банків	109220	43,53	157063	72,80	73700	33,71	47843	29,27	143,80	-83363	-39,09	46,92
2.2. Заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
2.3. Векселі видані	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
2.4. Заборгованість за товари, роботи, послуги	46238	18,43	34211	15,86	16616	7,60	-12027	-2,57	73,99	-17595	-8,26	48,57
2.5. Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками	28385	11,31	23647	10,96	33989	15,55	-4738	-0,35	83,31	10342	4,59	143,73
2.6. Доходи майбутніх періодів	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	-	0	0,00	-
2.7. Інші поточні зобов'язання та забезпечення	2756	1,10	829	0,38	46789	21,40	-1927	-0,71	30,08	45960	21,02	5644,03
СУКУПНИЙ КАПІТАЛ	500857	100,00	467106	100,00	472293	100,00	-33751	—	93,26	5187	—	101,11

Провівши аналіз структури та динаміки власного капіталу на ПрАТ "Кременчуцький колісний завод", можна зробити наступні висновки.

У 2019 році в порівнянні з 2018 роком сума власного капіталу збільшилася на 1407 тис. грн. Це пов'язано з тим, що у 2019 році збільшився інвестований та накопичений капітал. У 2020 році сума власного капіталу також збільшилася в порівнянні з 2019 роком, за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку.

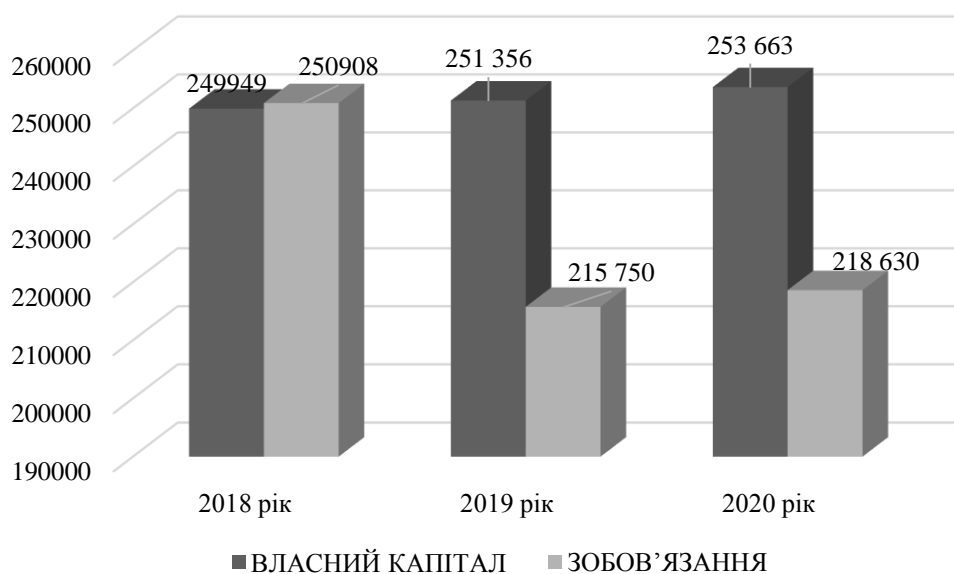

Рисунок 2.8. Динаміка капіталу та зобов'язань ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018 -2020 роки

Додатковий капітал у 2018 році був відсутній, але в 2019 році він становив 120334 тис. грн., а на кінець аналізованого періоду зменшився до 120333 тис. грн., що є позитивним чинником для досліджуваного підприємства ПрАТ «Кременчуцький колісний завод», оскільки це свідчить про емісійний дохід.

Резервний капітал за 2019-2020 рік був незмінний і становив 53440 тис. грн., що свідчить про ефективну роботу підприємства.

Зменшилася сума нерозподіленого прибутку у 2019 році в порівнянні з 2018 роком на 172367 тис. грн. або на 69,01%. Але у 2020 році ця сума збільшилася на 2308 тис. грн.

Капітал у дооцінках, неоплачений та вилучений капітал був відсутній. Відсутність саме вилученого та неоплаченого капіталу оцінюється позитивно, оскільки це означає що, була відсутня заборгованість засновників по внескам до статутного капіталу підприємства та витрат на викуп акцій.

Позитивним фактором, є те, що вилученого капіталу за аналізований період не було, бо це є «хворою» статтею балансу, що вказує на задовільну роботу товариства.

Зобов'язання протягом досліджуваного періоду зазнали значного спаду у 2019 році на 14 %, а саме – 35158 тис. грн. в порівнянні з минулим роком, а вже на кінець 2020 року зросли на 2880 тис. грн. Така різка динаміка була спричинена повним відшкодуванням довгострокових кредитів у 2019 році, а це в свою чергу призвело до збільшення поточних зобов'язань, а саме короткострокових кредитів банків майже на 30 % в порівнянні з 2018 роком (рис 2.9)

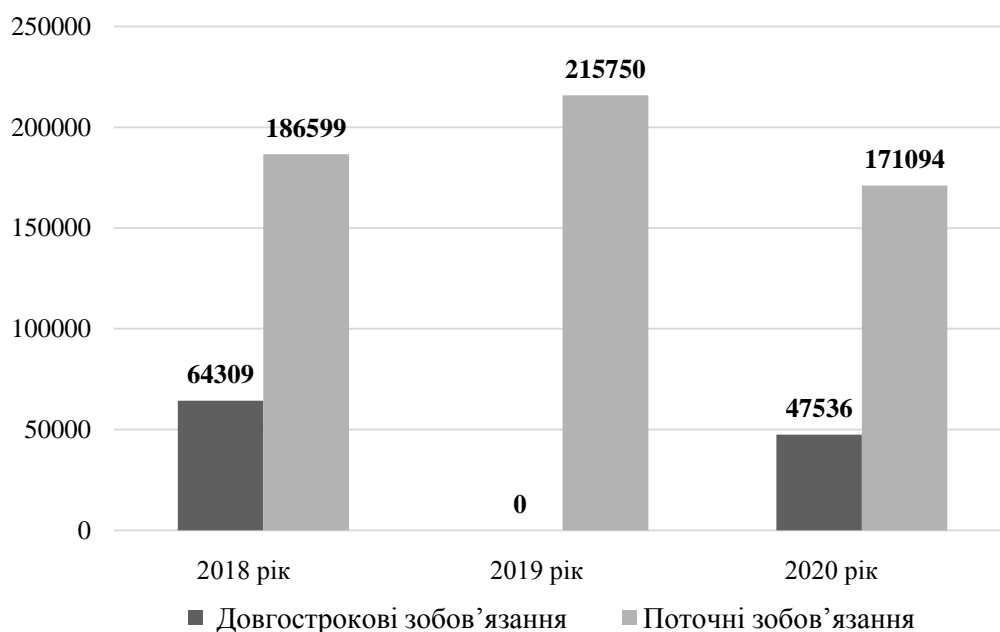

Рис. 2.9. Динаміки позикового капіталу ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 роки, тис.грн.

На наступному етапі проводиться аналіз співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості з метою визначення раціонального співвідношення дебіторської й кредиторської заборгованості підприємства, а також виявлення можливості залучення додаткових джерел фінансування (табл.2.4).

Таблиця 2.4

Динаміка співвідношення дебіторської й кредиторської заборгованості
ПАТ «Кременчуцький колісний завод» у 2018-2020 роках

Найменування статей	На кінець року		Найменування статей	На кінець року		Співвідношення ДЗ і КЗ	
	абсолютне значення, тис. грн	питома вага, %		абсолютне значення, тис. грн	питома вага, %	Δ	%
2018 рік							
Дебіторська заборгованість, усього	89290	100,00	Кредиторська заборгованість, усього	74623	100,00	14667	0,00
У тому числі:			У тому числі:				
1. За товари, роботи, послуги	54841	61,42	1. За товари, роботи, послуги	46238	61,96	8603	-0,54
2. По розрахунках	12813	14,35	2. По розрахунках	13301	17,82	-488	-3,47
3. Інша дебіторська заборгованість	21636	24,23	3. Інша кредиторська заборгованість	15084	20,21	6552	4,02
2019 рік							
Дебіторська заборгованість, усього	60925	100,00	Кредиторська заборгованість, усього	57858	100,00	3067	0,00
У тому числі:			У тому числі:				
1. За товари, роботи, послуги	36659	60,17	1. За товари, роботи, послуги	34211	59,13	2448	1,04
2. По розрахунках	7799	12,80	2. По розрахунках	11807	20,41	-4008	-7,61
3. Інша дебіторська заборгованість	16467	27,03	3. Інша кредиторська заборгованість	11840	20,46	4627	6,56
2020 рік							
Дебіторська заборгованість, усього	57568	100,00	Кредиторська заборгованість, усього	50605	100,00	6963	0,00
У тому числі:			У тому числі:				
1. За товари, роботи, послуги	32906	57,16	1. За товари, роботи, послуги	16616	32,83	16290	24,33
2. По розрахунках	8430	14,64	2. По розрахунках	17813	35,20	-9383	-20,56
3. Інша дебіторська заборгованість	16232	28,20	3. Інша кредиторська заборгованість	16176	31,97	56	-3,77

Завдяки результатам проведеного аналізу стану кредиторської та дебіторської заборгованості даного підприємства було виявлено перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською протягом усіх досліджуваних періодів (рис. 2.10.).

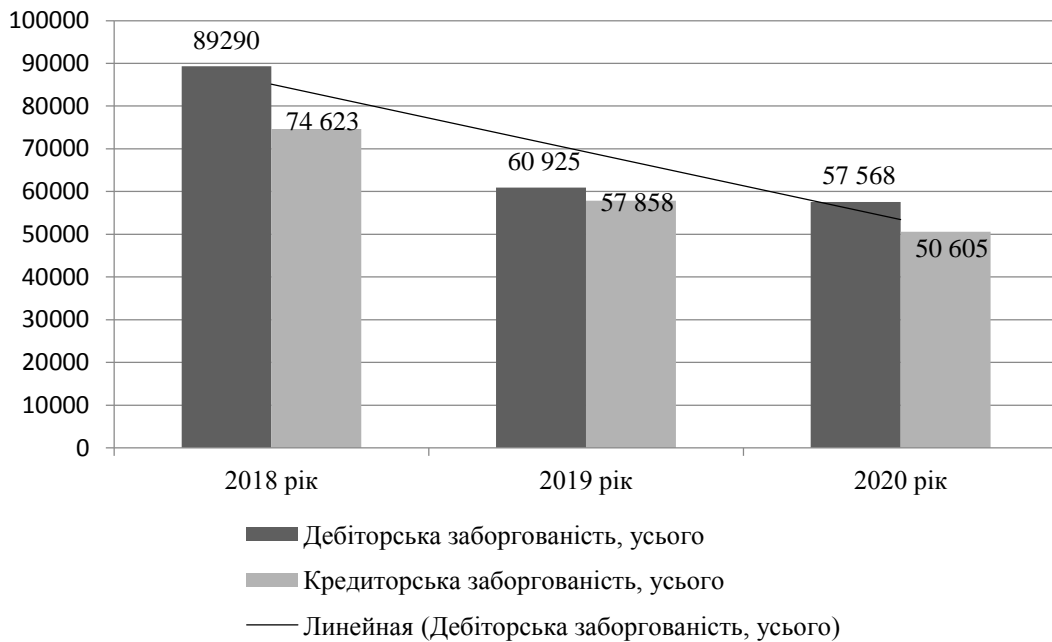

Рис. 2.10. Порівняння дебіторської та кредиторської заборгованості ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 рр., тис. грн.

Загалом на підприємстві спостерігається відносна рівновага між дебіторською та кредиторською заборгованостями, тому що коефіцієнт співвідношення даних показників протягом трьох років знаходиться в межах норми (1), це вказує на позитивну рису фінансового стану. Дебіторська заборгованість у 2020 році становить 57568 тис. грн., а це на 31722 тис. грн. менше ніж у 2018 році.

Показники кредиторської заборгованості також зазнали спаду, а саме, у 2018 році він становив 74623 тис. грн., коли як у 2020 році він дорівнює 50605 тис. грн., тобто менше на 24018 тис. грн. Такі зміни можуть бути спричинені зниженням обсягу виробництва підприємства протягом останніх років досліджуваного періоду.

За результатами аналізу та характеристики активів та пасивів балансу відбувся спад валюти балансу у 2019 році на 33751 тис. грн., це більшою мірою залежить від початку пандемії, це тягне за собою зменшення виробництва товарів, робіт та послуг, відвантаження продукції, активів. Через припинення замовлень, звуження виробництва спостерігається негативна динаміка запасів, зменшення дебіторської заборгованості. А от загальна сума майна навпаки збільшилась.

Показники оцінки основних фондів протягом досліджуваного періоду мали негативну динаміку для підприємства, що свідчить про погіршення основних засобів.

Показники аналізу ефективності використання оборотних активів на підприємстві ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» зменшували своє значення, що свідчить про уповільнення роботи, зменшення чистого доходу, тому керівництву слід працювати над зменшенням витрат і збільшенням доходу.

Загальна вартість ресурсів у всіх його формах – це капітал підприємства. Сума власного капіталу майже не змінювалась за період 2018-2020 років, але рухалась вгору.

Відсутність вилученого капіталу говорить про задовільну роботу підприємства, оскільки, він вважається «хворою статтею», яка означає витрати на повернення акції компанії.

Аналізуючи співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості, можна зробити висновок, що за весь досліджуваний період відбувається незначне перевищення дебіторської заборгованості на кредиторською, також коефіцієнт співвідношення знаходиться на рівні норми а це є позитивним значенням для ПрАТ «Кременчуцький колісний завод».

Узагальнюючим фінансовим показником діяльності підприємства є його прибуток, який формується як фінансовий результат за всіма видами його діяльності: операційній, інвестиційній, фінансовій. Операції формування та

розподілу прибутку підприємства відображаються у звіті про фінансові результати підприємства (форма №2).

Як економічна категорія прибуток відображає чистий дохід, створений у сфері матеріального виробництва. На рівні підприємства прибуток є частиною його чистого доходу, що залишається після ви-рахування зі суми доходів підприємства суми пов'язаних з ними витрат. Прибуток розглядають як частину чистого доходу підприємства, отриманого на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик підприємницької діяльності.

У процесі розподілу прибутку розраховують прибуток від звичайної діяльності, чистий прибуток та нерозподілений прибуток підприємства.

Валовий прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - це перевищення чистого доходу підприємства від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) над їх собівартістю.

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) обчислюють вирахуванням із доходу (виторгу) від продажу продукції сум акцизного збору, податку на додану вартість та інших вирахувань (отриманих від страховиків страхових сум, суми наданих підприємством знижок, вартості повернених товарів тощо).

Прибуток від операційної діяльності визначається як алгебраїчна сума валового прибутку (основної діяльності), іншого операційного доходу та операційних витрат підприємства за звітний період.

Дохід - це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання капіталу. Як і доходи витрати теж бувають від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Витратами визнаються зменшення активів або збільшення зобов'язань, що призводять до зменшення власного капіталу, за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.

Таблиця 2.5

Аналіз формування та розподілу прибутку ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 роки, тис. грн.

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абс.	Абс.	Темпи приросту 3/2	Темпи приросту 4/3
				відх.	відх.		
				(3-2)	(3-4)		
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	614609	350876	222306	- 263733	-128570	57,09	63,36
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	515256	291707	190153	- 223549	-101554	56,61	65,19
Валовий прибуток	99353	59169	32153	-40184	-27016	59,55	54,34
Інші операційні доходи	120781	51450	70306	-69331	18856	42,60	136,65
Сумарні операційні доходи	735390	402326	292612	- 333064	-109714	54,71	72,73
Адміністративні витрати	44818	30372	26492	-14446	-3880	67,77	87,23
Витрати на збут	25547	15365	10304	-10182	-5061	60,14	67,06
Інші операційні витрати	124144	50386	49987	-73758	-399	40,59	99,21
Сумарні операційні витрати	709765	387830	276936	- 321935	-110894	54,64	71,41
Прибуток від операційної діяльності	25625	14496	15676	-11129	1180	56,57	108,14
Дохід від інвестиційної та фінансової діяльності	3259	5399	24531	2140	19132	165,66	454,36
Витрати від інвестиційної і фінансової діяльності	50765	46121	37899	-4644	-8222	90,85	82,17
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	-21881	-26226	2308	-4345	28534	119,86	-8,80
Витрати з податку на прибуток	0	0	0	0	0	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	-21881	-26226	2308	-4345	28534	119,86	-8,80
Інший сукупний дохід після оподаткування	-3	0	0	3	0	0,00	-
Сукупний дохід	-21884	-26226	2308	-4342	28534	119,84	-8,80

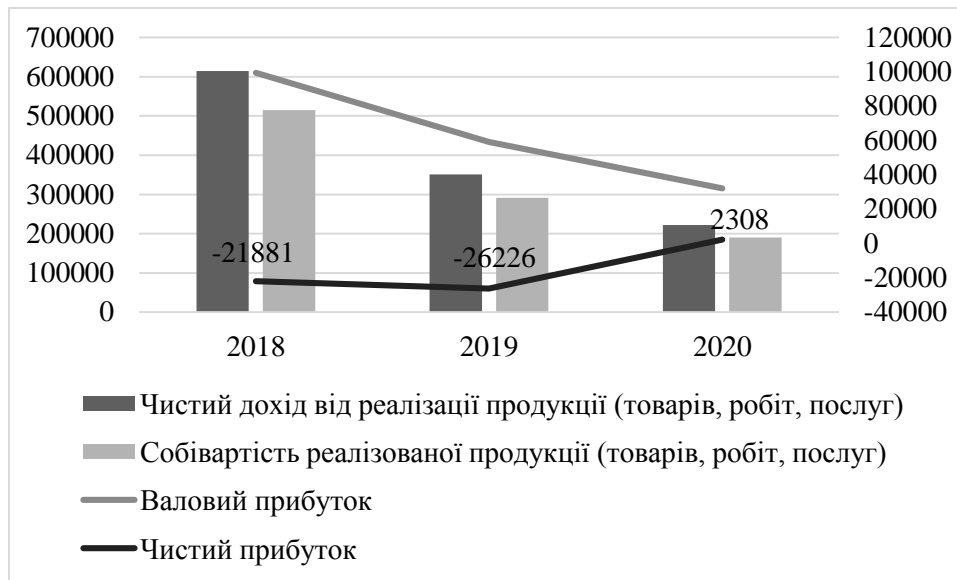

Рис.2.11. Динаміка змін валового прибутку ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 роки, тис. грн.

Проаналізувавши формування та аналіз прибутку за 2018, 2019 та 2020 роки на підприємстві ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» можемо зробити наступні висновки.

За аналізований період на ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» чистий дохід від реалізації мав тенденцію до зниження, а саме у 2019 році знизився на 263733 тис. грн., проти 2018 року, а через рік ще на 128570 тис. грн., і на кінець аналізованого періоду становив 222306 тис. грн.

Загалом, у 2019 році майже усі показники зменшили своє значення в порівнянні з 2018 роком, окрім: доходу від інвестиційної та фінансової діяльності та іншого сукупного доходу після оподаткування.

Протягом 2018-2020 років на аналізованому підприємстві мали тенденцію до зменшення такі показники:

- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- валовий прибуток;
- собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);
- інші операційні доходи;
- сумарні операційні доходи;
- адміністративні витрати;

- витрати на збут;
- інші операційні витрати;
- сумарні операційні витрати;
- витрати від інвестиційної і фінансової діяльності.

У 2018 та 2019 роках на приватному акціонерному товаристві «Кременчуцький колісний завод» витрати переважали над доходами, що в результаті дало збиток у розмірі 21884 тис. грн. та 26226 тис. грн. відповідно. У 2020 році результатом діяльності ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» є прибуток у розмірі 2308 тис. грн.

2.3. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів ПрАТ «Кременчуцький колісний завод»

Фінансова стійкість підприємства – це стан фінансових ресурсів, який буде гарантувати його постійну кредитоспроможність та платоспроможність.

На фінансову стійкість впливають два основні фактори: зовнішні, внутрішні. До першого фактору можна віднести загальний стан економіки, політичну сталість, ступінь конкуренції, податкову та кредитну політику влади, платоспроможність споживачів. До внутрішніх показників, які впливають на фінансову стійкість можна віднести розмір власного капіталу, стан майна разом із фінансовими ресурсами, галузь підприємства, структура витрат в порівнянні з прибутком та інші.

Аналіз фінансової стійкості можна розподілити на два етапи:

I. Оцінювання фінансової стійкості – розрахунок абсолютних і відносних показників, що ґрунтуються на порівнянні активів та їх джерел фінансування.

II. Оцінювання запасу фінансової стійкості – аналіз критичного обсягу реалізації, операційного та фінансового левериджу.

За допомогою додатку Б були розраховані основні показники фінансової стійкості, які відображені в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Кременчуцький коліний завод» за
2018-2020 рр.

Показник	2018	2019	2020	Відхилення	
				2019-2018	2019-2020
1. Наявність власних коштів підприємства в обороті, тис. грн	-43765,00	-83984,00	-74819,00	-40219,00	9165,00
2. Коефіцієнт фінансової стійкості, грн/грн	0,63	0,54	0,64	-0,09	0,10
3. Коефіцієнт автономії, грн/грн	0,50	0,54	0,54	0,04	0,00
4. Коефіцієнт фінансової залежності, грн/грн	2,00	1,86	1,86	-0,15	0,00
5. Коефіцієнт фінансового ризику, грн/грн	1,00	0,86	0,86	-0,15	0,00
6. Коефіцієнт маневреності власного капіталу, грн/грн	0,08	-0,33	-0,11	-0,42	0,23
7. Коефіцієнт покриття запасів, грн/грн	0,18	-1,26	-0,39	-1,44	0,87
8. Коефіцієнт загальної заборгованості	0,75	0,86	0,67	0,11	-0,18
9. Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу, грн/грн	1,00	1,17	1,16	0,17	0,00

Провівши аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 роки можна зробити наступні висновки.

Протягом досліджуваного періоду на підприємстві показник наявності грошових коштів мав від'ємне значення в обороті. У 2019 році він становив (-83984,00) тис. грн., а це майже вдвічі більше в порівнянні з 2018 роком, де він дорівнює (-43765,00) тис. грн.. На кінець 2020 року наявність грошових коштів на підприємстві ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» зменшився на 9165 тис.грн. Така негативна динаміка говорить про те, що підприємству недостатньо коштів для забезпечення безперебійної діяльності. Динаміка зміни наявності власних коштів підприємства в обороті представлена на рис. 2.12.

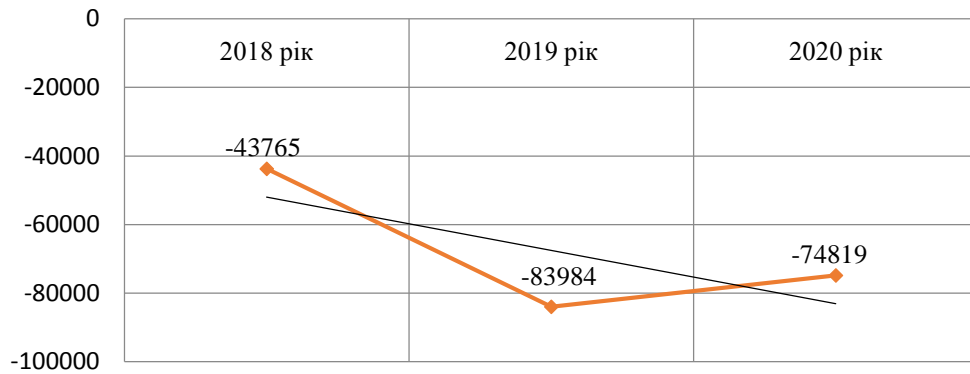

Рис.2.12. Наявність власних коштів в обороті за 2018-2020 роки на ПрАТ «Кременчуцький колісний завод»

Наявність власних коштів підприємства в обороті протягом досліджуваних років мають негативний показник – від’ємний, а це свідчить, що на підприємстві «Кременчуцький колісний завод» недостатньо коштів для забезпечення безперервної роботи за рахунок постійних фінансових ресурсів. Це свідчить про те, що аналізоване підприємство є фінансово не стійким. Найбільш критичного значення показник зазнав в 2019 році причиною чому стала пандемія в світі, зниження замовлень та банкрутство одного з найголовніших клієнтів підприємства ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» – ПАТ «АвтоКраз».

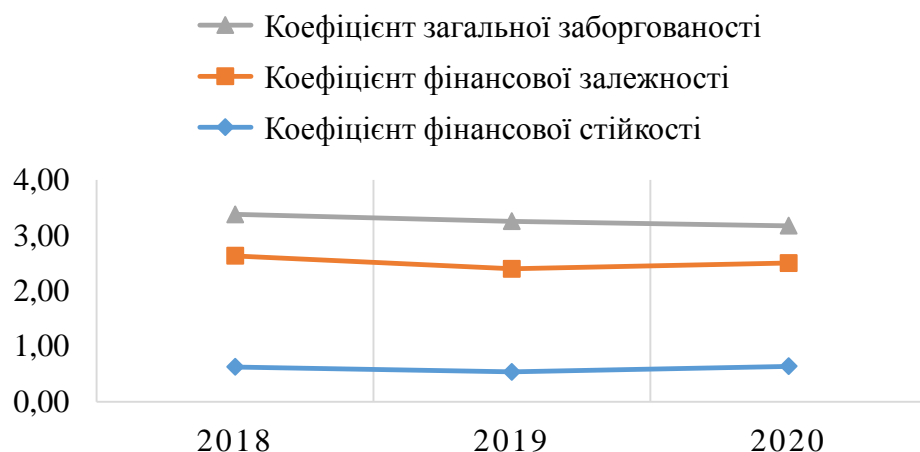

Рис. 2.13. Динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 роки

Значення коефіцієнта фінансової стійкості показує яка частина активів забезпечена стабільним джерелом фінансування. Протягом досліджуваного періоду він не дорівнює нормативному значенню, яке повинно бути більше 0,7 грн/грн та мати зростаючу тенденцію, але і не є критичним, оскільки коефіцієнт є досить сталим і за 2018,2019 та 2020 роки дорівнює 0,63, 0,54 та 0,64 грн/грн відповідно. А от коефіцієнт фінансової залежності протягом трьох років знаходиться в межах нормативного значення (<2), тільки лише у 2018 році показник досяг критичної точки і дорівнював 2, а уже в наступних двох роках мав тенденцію до зменшення, що є позитивним для підприємства, бо це означає, що 2019 та 2020 роках на одну одиницю власних коштів припадає 1,86 умовних одиниць активів.

Також в незадовільному стані знаходиться наступний коефіцієнт – коефіцієнт маневреності власного капіталу, який зменшився на -0,19 грн./грн. у 2020 році в порівнянні з 2018 та становив -0,11. Найбільш критичного значення даний коефіцієнт досяг у 2019 році і становив -0,33 грн./грн.. А це означає, що на підприємстві капітал не перебуває в обороті і всі кошти залучені на довгостроковій основі, спрямовані на фінансування необоротних засобів. Це веде до зниження фінансової стійкості.

Так як, наявність власних коштів на ПАТ «Кременчуцький колісний завод» протягом трьох років мало від'ємне значення, то і коефіцієнт покриття запасів також має негативне значення. Керівництву потрібно розробити план для відновлення стійкого фінансового стану, оскільки це може призвести до швидкого банкрутства товариства.

Коефіцієнт співвідношення власного і залученого капіталу протягом досліджуваного періоду дорівнював більше 1 і мав позитивну тенденцію до кінця звітного періоду 2020 року і становив 1,16 грн./грн., а це на 16 % більше ніж у 2018 році та означає, що на 1 гривню залученого капіталу припадає 1,16 гривень власного капіталу, це свідчить про фінансову стійкість компанії.

Для характеристики наявності джерел фінансування запасів виділяють три основних показники – наявність власних коштів (В), власних та довгострокових позичкових коштів (ВД) та загальних коштів (ЗК).

Для характеристики фінансового стану на підприємстві розглядають чотири типи фінансової стійкості.

За допомогою зведеної таблиці показників за типами фінансової стійкості визначають тип фінансової стійкості (табл. 2.7.)

Таблиця 2.7

Зведена таблиця показників за типами фінансової стійкості

Показник	Тип фінансової стійкості			
	Абсолютна стійкість	Нормальна стійкість	Нестійке становище	Кризове становище
$\Phi^B = B - 3п$	$\Phi^B > 0$	$\Phi^B < 0$	$\Phi^B < 0$	$\Phi^B < 0$
$\Phi^{ВД} = ВД - 3п$	$\Phi^{ВД} > 0$	$\Phi^{ВД} > 0$	$\Phi^{ВД} < 0$	$\Phi^{ВД} < 0$
$\Phi^{ЗК} = ЗК - 3п$	$\Phi^{ЗК} > 0$	$\Phi^{ЗК} > 0$	$\Phi^{ЗК} > 0$	$\Phi^{ЗК} < 0$

Проаналізуємо показник, що характеризує вид джерел фінансування матеріальних оборотних коштів (табл. 2.8.).

Таблиця 2.8

Класифікація типу фінансового стану ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 роки

Показник	2018	2019	2020	Відхилення(+/-)		Відхилення(+/-)	
				у сумі тис. грн	темп зростання	у сумі тис. грн	темп зростання
Загальна величина запасів(3п)	113797	66859	69834	-46938	58,75	2975	104,45
Наявність власних коштів(В)	-43765	-83984	-74819	-40219	191,90	9165	89,09
Наявність власних та довгострокових позичкових коштів (робочий капітал)(ВД)	20544	-83984	-27283	-104528	-408,80	56701	32,49
Наявність загальних коштів(Зк)	129764	73079	46417	-56685	56,32	-26662	63,52
$\Phi_B = B - 3п$	-157562	-150843	-144653	6719	95,74	6190	95,90
$\Phi_{ВД} = ВД - 3п$	-93253	-150843	-97117	-57590	161,76	53726	64,38

Продовження табл .2.8

Фзк=ЗК-Зп	15967	6220	-23417	-9747	38,96	-29637	-376,48
Трикомпонентний показник фінансової стійкості S(Ф) = {S1(±ФВ), S2(±ФВД), S3(±ФЗК)}	{0,0,1}	{0,0,1}	{0,0,0}				

Протягом 2018, 2019 та 2020 роках було встановлено тип фінансової стійкості. Протягом аналізованого періоду спостерігається негативна динаміка, оскільки відбулося погіршення фінансової стійкості.

ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2019 рік має передкризовий фінансовий стан, тому, що трикомпонентний показник виглядає (0;0;1) на що вказують попередні розрахунки. Спостерігається порушення платоспроможності, але зберігається можливість відновлення рівноваги внаслідок поповнення джерел довгострокових позикових коштів у 2018 році.

У 2020 році підприємство перебуває у кризовому фінансовому становищі, так, як трикомпонентний показник має вигляд (0,0,0), за якого витрати та запаси на досліджуваному підприємстві перевищують суми власних оборотних коштів. Тобто ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» перебуває на межі банкрутства, це свідчить про неплатоспроможність підприємства, що є негативним як для самого підприємства, так і для інвесторів, покінців та постачальників.

Аналіз ліквідності передбачає:

1. складання балансу ліквідності;
2. розрахунок і аналіз основних показників ліквідності.

Для визначення ліквідності балансу слід порівняти підсумки наведених груп по активу і пасиву.

Баланс є абсолютно ліквідним, коли виконуються наступне співвідношення:

$$\left\{ \begin{array}{l} A1 \geq П1 \\ A2 \geq П2 \\ A3 \geq П3 \\ A4 \leq П4 \end{array} \right\}$$

Зіставлення першої та другої груп активів із першими двома групами пасивів дозволяє оцінити поточну ліквідність, яка свідчить про платоспроможність підприємства на найближчий час.

Порівняння активів (А3), що повільно реалізуються з довгостроковими пасивами (П3) відображає перспективну ліквідність – прогноз платоспроможності на основі порівняння майбутніх надходжень і платежів

За допомогою проведеного аналізу можна дійти висновку, що баланс ліквідності підприємства ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» не є ліквідним, оскільки з чотирьох нерівностей за три досліджуваних роки дотримується тільки нерівність групи А3. Не виконання четвертої нерівності свідчить про недотримання підприємством мінімальної умови фінансової стійкості, відсутність власних оборотних активів.

Таблиця 2.9.

Баланс ліквідності ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 роки

Актив	2018	2019	2020	Пасив	2018	2019	2020	Надлишок +,-		
								2017	2018	2019
Група А1 Грошові кошти	4056	3982	16409	Група П1 Поточні зобов'язання Кредиторська заборгованість за товари, роботи	77379	58687	97394	-73323	-54705	-80985
Група А2 Дебіторська заборгованість, Готова продукція	89290	60925	57568	Група П2 Короткострокові кредити банку	109220	157063	73700	-19930	-96138	-16132
Група А3 Виробничі запаси, незавершене виробництво	115837	84476	87451	Група П3 Довгострокові зобов'язання	64309	0	47536	51528	84476	39915
Група А4 Необоротні активи	291674	317723	310865	Група П4 Власний капітал	249949	251356	253663	41725	66367	57202
Баланс гр.1+2+3+4	500857	467106	472293	Баланс гр.1+2+3+4	500857	467106	472293	–	–	–

Кожна частина оборотного капіталу підприємства, має власну ліквідність, тобто здатністю перетворюватися за визначений термін у грошову форму, при відношенні до суми короткострокових зобов'язань показує, яку частку короткострокових зобов'язань підприємство «покриє». Коефіцієнти показників ліквідності були проаналізовані за допомогою додатку Б.

Таблиця 2.10.

Аналіз показників ліквідності ПрАТ «Кременчуцький колісний завод»
за 2018-2020 роки

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Темп зростання,%	
				2019/2018	2020/2019
1	2	3	4	5	6
Власний оборотний капітал	20544	-83984	-27283	-408,80	32,49
Коефіцієнт ліквідності (покриття)	1,12	0,69	0,94	61,76	136,27
Коефіцієнт швидкої (проміжної) ліквідності	0,50	0,30	0,43	60,14	143,72
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,022	0,018	0,096	84,91	519,63
Коефіцієнт ліквідності товарно-матеріальних цінностей	0,62	0,39	0,51	63,07	130,54
Коефіцієнт ліквідності дебіторської заборгованості	0,48	0,28	0,34	59,01	119,15

Дослідивши показники ліквідності, можна зробити наступні висновки.

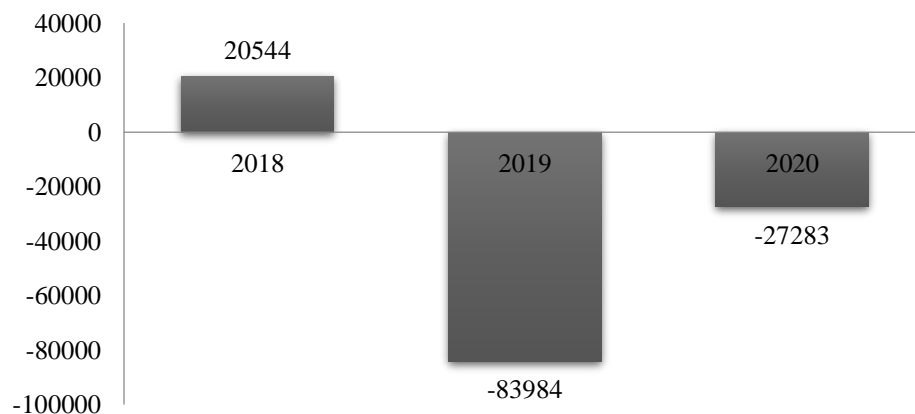

Рис. 2.14. Динаміка власного оборотного капіталу ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» в тис.грн.

Дослідивши показники ліквідності, можна зробити наступні висновки.

Протягом 2018-2020 років усі розраховані показники були нижче нормативних значень.

Так, власний оборотний капітал протягом 2019 та 2020 років мав від'ємне значення в порівнянні з 2018 роком. Найбільш критичного значення оборотний капітал досяг у 2019 році і становив -83984 тис. грн., це на 104528 тис. грн. менше ніж у 2018 році. На кінець звітного періоду 2020 року заказник мав тенденцію до зменшення, але все рівно був від'ємним.

Це означає, що на підприємстві немає достатньо коштів задля забезпечення постійної діяльності за рахунок фінансових ресурсів, а це в свою чергу створює ризик втрати ліквідності і стійкості досліджуваного підприємства.

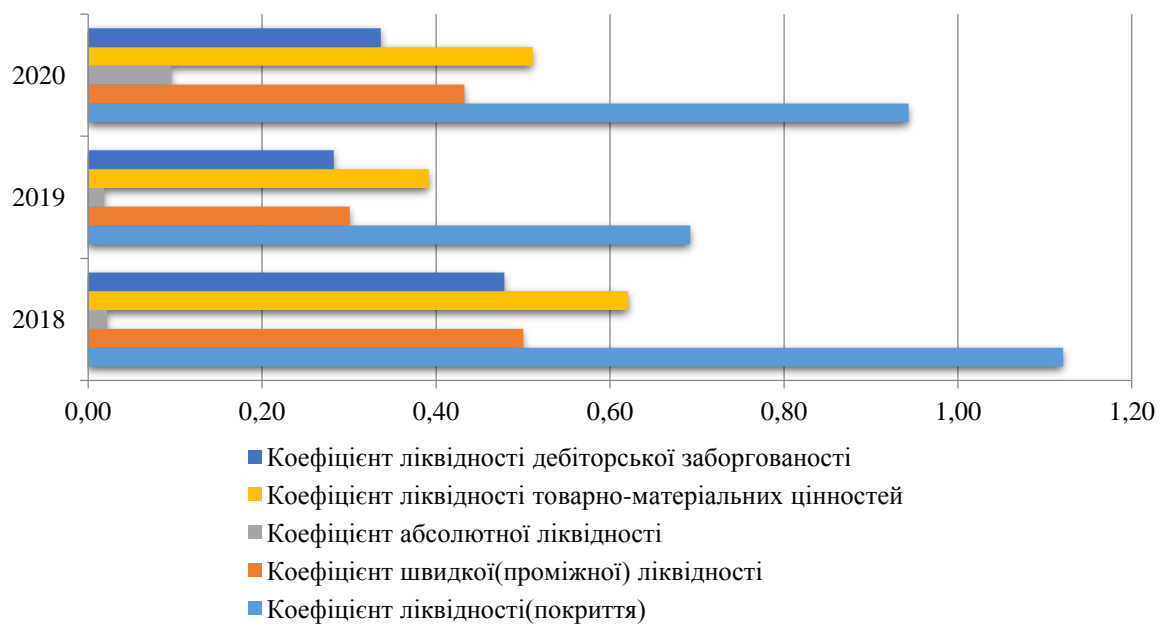

Рис. 2.15. Динаміка показників ліквідності ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 роки

За аналізований період усі показники ліквідності підприємства не відповідають нормативним значенням. Максимально наближені значення до норми – це значення 2018 року, лише коефіцієнт абсолютної ліквідності максимально приближений у 2020 році. Однозначно найтяжчим роком за

досліджуваний період є 2019 рік, оскільки абсолютно всі показники ліквідності мають найгірші показники за три роки.

Коефіцієнт покриття говорить про проблемний стан платоспроможності, тому що оборотних активів на підприємстві недостатньо для того, щоб відповісти за поточними зобов'язаннями. Коефіцієнт швидкої ліквідності протягом трьох років мав тенденцію до зниження у 2019 році та підвищення в 2020 році. У 2018 він дорівнює 0,50 грн./грн., у 2019 та 2020 роках - 0,30 грн./грн. та 0,43 грн./грн. відповідно, що є негативним для підприємства, тому керівництву слід працювати в напрямку зниження суми поточних та збільшення суми високоліквідних активів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності вказує на те, що підприємство не зможе вчасно погасити борги у випадку, якщо термін платежів настане незабаром. Для вирішення даної проблеми підприємство ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» може залучити позикові кошти, реалізувати частину зайвих активів для збільшення суми найбільш ліквідних активів.

Наступна таблиця, а саме аналіз та оцінка показників платоспроможності проаналізована за допомогою додатку Б

Таблиця 2.11

Аналіз та оцінка показників платоспроможності ПАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 роки

№ п/п	Показники	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Темп зростання, %	
					2019/2018	2020/2019
1	2	3	4	5	6	7
1.	Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами (КЗ)	0,10	-0,64	-0,19	-642,66	29,77
2.	Коефіцієнт загальної платоспроможності підприємства (КЗ),	2,00	2,17	2,16	108,46	99,89
3.	Коефіцієнт фінансового лівериджу (КФЛ)	0,26	0,00	0,19	0,00	-
4.	Коефіцієнт відновлення (втрати) платоспроможності (КВП)	1,40	0,87	1,18	61,76	136,27

Продовження таблиці 2.11.

5	Частка заборгованості у власному капіталі й дебіторській заборгованості	кредиторської	0,15	0,12	0,08	80,01	68,51
6.	Коефіцієнт співвідношення чистих оборотних активів із чистими активами	активів із	-0,18	-0,33	-0,29	190,82	88,28

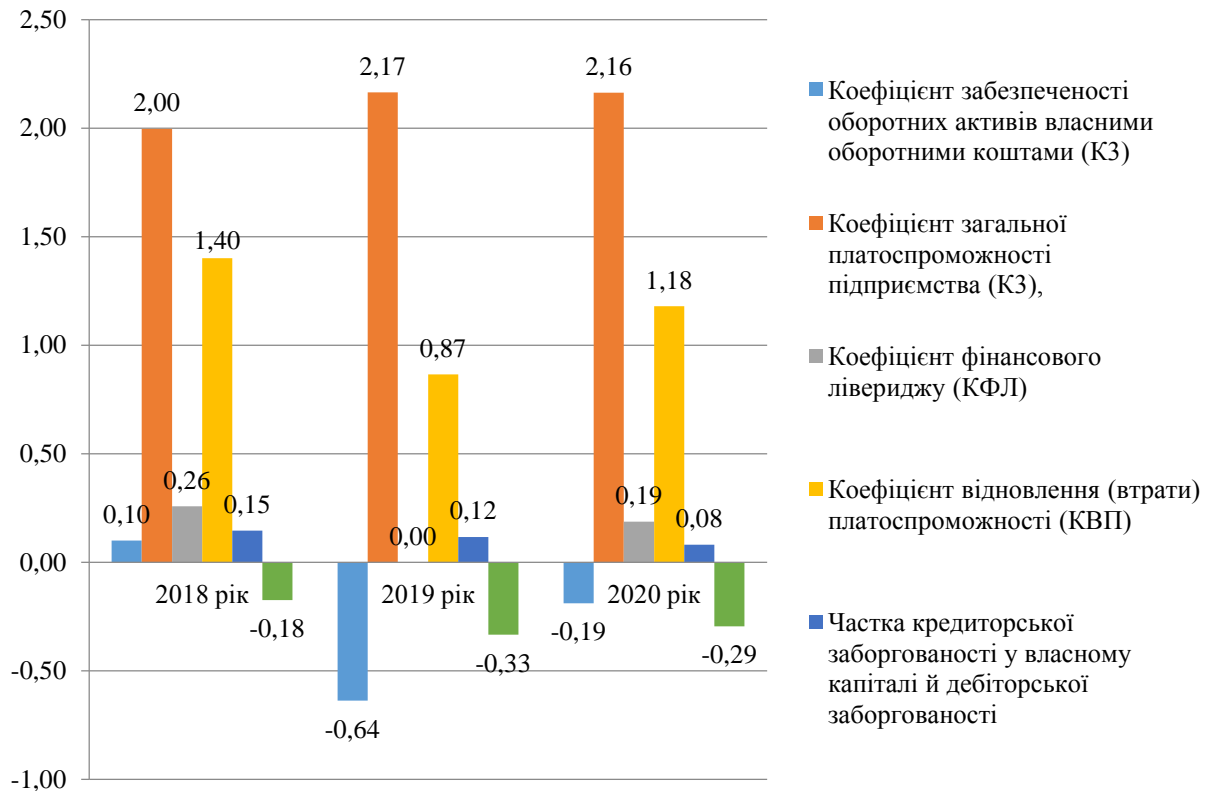

Рис. 2.16. Динаміка показників платоспроможності ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 роки

Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами мав негативну динаміку. У 2018 році становив 0,10, у 2018 році різко впав до -0,64 та вже на кінець 2020 року зріс до 0,33, це говорить про те, що на підприємстві власний капітал та довгострокові джерела спрямовані насамперед на фінансування необоротних активів і в компанії немає коштів для того, щоб сформувати власний оборотний капітал.

Коефіцієнт загальної платоспроможності мав тенденцію до збільшення, а це є позитивним значенням для підприємства і становив 2, 2,17 та 2,16 у 2018-2020 роках, а це означає, що підприємство в змозі покрити свої зобов'язання.

Коефіцієнт фінансового лівериджу вважається задовільним тому, що його значення не перевищує 1, а становить 0,26 у 2018 році, 0,00 у 2019 та 0,19 умовних одиниць на кінець звітного періоду. У 2019 році показник дорівнював нулю, оскільки на підприємстві були відсутні довгострокові зобов'язання та забезпечення.

Коефіцієнт втрати платоспроможності лише у 2019 році був меншим за 1, та становив 0,87, проте як у 2018 та 2020 роках цей же показник дорівнював 1,40 та 1,18 відповідно. Отже, підприємство має реальну можливість протягом 6 місяців відновити свою платоспроможність. Коефіцієнт співвідношення чистих оборотних активів із чистими активами має від'ємне значення протягом усіх трьох років дослідження, що дуже незадовільним показником.

Головною метою аналізу ділової активності підприємства є оцінка ефективності управління активами і визначення потенційних можливостей її підвищення.

Ступінь ділової активності на рівні підприємства визначається за допомогою коефіцієнтів оборотності (додаток Б).

Таблиця 2.12

Коефіцієнти оборотності ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 рр.

Показник	2018рік	2019 рік	2020 рік	Темп зростання	
				2019/2018	2020/2019
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	2,39	2,02	1,61	84,50	79,96
Тривалість обороту оборотних активів	152,85	180,88	226,85	118,34	125,41
Коефіцієнт ефективності використання ресурсів	1,16	0,71	0,47	60,91	67,11
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	5,14	4,41	3,72	85,90	84,35
Тривалість обороту дебіторської заборгованості	71,07	82,74	98,37	116,42	118,89

Продовження таблиці 2.12.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	7,64	5,27	4,10	68,97	77,81
Тривалість обороту кредиторської заборгованості	47,78	69,29	89,29	145,00	128,86
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	4,73	3,88	3,25	82,19	83,72
Тривалість обороту матеріальних запасів	77,23	93,96	112,54	121,67	119,77
Коефіцієнт оборотності власного оборотного капіталу	1,49	0,87	0,59	58,44	67,48
Тривалість обороту власного оборотного капіталу	244,86	418,98	622,64	171,11	148,61

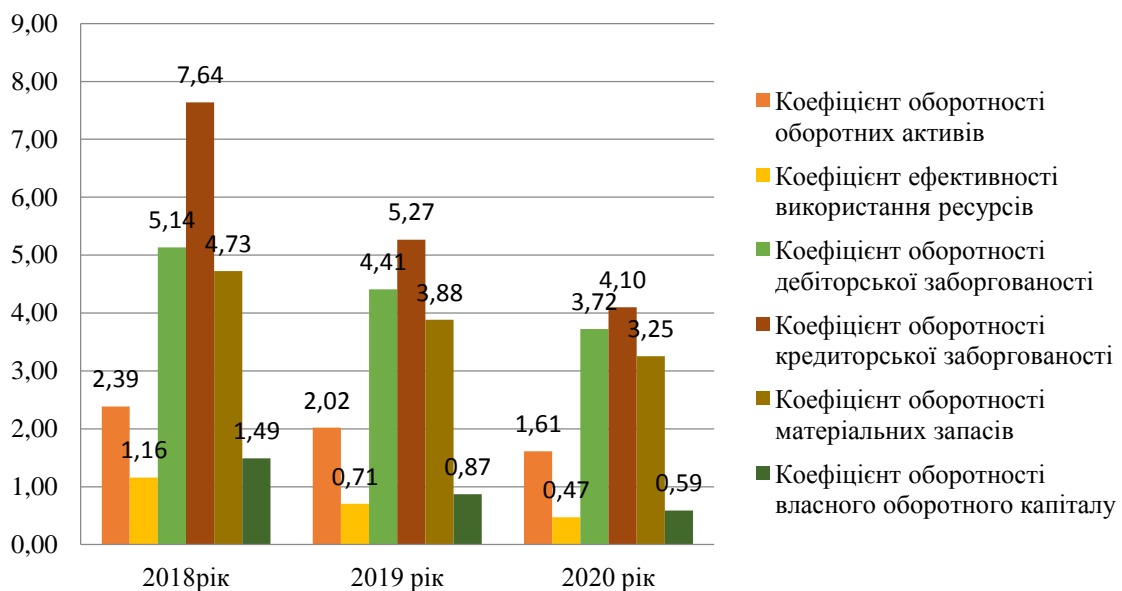

Рис. 2.17. Динаміка показників ділової активності ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 роки

На графіку видно, що коефіцієнти оборотності зменшуються, а тривалість обороту відповідно збільшуються протягом всього досліджуваного періоду.

Товарно-матеріальні запаси на ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» трансформувалися у готову продукцію у 2018, 2019 та 2020 роках: 4,73, 3,88 та 3,25 разів, тривалість їх одного обороту становила: 77,23, 93,96 та 112,54 діб відповідно.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості становив 7,64, 5,27 та 4,10 у 2018, 2019 та 2020 роках. А тривалість обороту становила 47,78, 69,29

та 89,29 діб відповідно. Тоді як коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості у 2018 році становив 5,14, у 2019 - 4,41, та у 2020 - 3,72. А тривалість обігу даного показника 71,07, 82,74 та 98,37 діб.

Порівнюючи період обігу дебіторської заборгованості (в середньому 83 доби) з періодом обігу кредиторської заборгованості (в середньому 68 доби), видно, що ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» розраховується по своїй заборгованості перед кредиторами швидше, аніж боржники з нею.

Порівнюючи тривалість обігу дебіторської заборгованості (в середньому 83 доби) з періодом обігу запасів (в середньому 94 доби), видно, що трансформація товарно-матеріальних запасів у готову продукцію на складі відбувається трошки повільніше аніж розрахунки по дебіторській заборгованості.

Негативним є низьке значення коефіцієнта обігу дебіторської заборгованості та високий показник періоду її погашення, що є індикатором зміни кредитної політики в бік скорішого стягнення платежів за рахунками до оплати. Для підвищення Кокз та тривалості одного її обороту, а отже і авторитету товариства в фінансовому середовищі, йому необхідно збільшити чистий дохід і зменшити середню суму кредиторської заборгованості.

Коли досягнута збалансована структура активів, тобто зберігається правильна пропорція між обсягами наявних коштів, дебіторською заборгованістю, поточними зобов'язаннями, товарно-матеріальними запасами, а також вкладеннями в основні кошти, зростає спроможність Товариства давати прибуток.

Одним із важливих показників, що характеризують ділову активність підприємства, є тривалість операційного та фінансового циклу. Операційний грошовий цикл – це період часу між оплатою товарів постачальникові і отриманням грошових коштів від клієнта за поставлену продукцію.

Тривалість операційного циклу – один із найважливіших показників, що характеризують ділову активність підприємства. Величина даного показника характеризує, скільки днів необхідно підприємству для закупівлі сировини і

виробництва продукції. Чим менша тривалість операційного циклу, тим ефективніша діяльність підприємства, тим вища його ділова активність. Тривалість операційного циклу є арифметичною сумою тривалості періодів оборотності дебіторської заборгованості й запасів у днях.

Таблиця 2.14

Періоди обороту поточних активів і зобов'язань на ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» у 2018 - 2020 роках

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Темп зростання, %	
				2019/2018	2020/2019
Чистий дохід (виручка) від реалізації, тис. грн.	614 609	350 876	222 306	57,09	63,36
Дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги (ДЗт), тис. грн.	54 841	36 659	36 906	66,85	100,67
Запаси (З), тис. грн.	113 797	66 859	69 834	58,75	104,45
Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги (КЗт), тис. грн.	46 238	34 211	16 616	73,99	48,57
Період обороту, дні:					
1) дебіторської заборгованості	5,14	4,41	3,72	116,42	118,89
2) запасів	4,73	3,88	3,25	121,67	119,77
3) кредиторської заборгованості	47,6	69,29	89,29	145,57	128,86
Операційний цикл (п.1+п.2)	10	8	7	119,15	119,36
Фінансовий цикл (п.2+п.3-п.4)	-38	-61	-82	106,66	113,22
Кількість операційних циклів	36,5	45,6	52,1	106,66	113,22

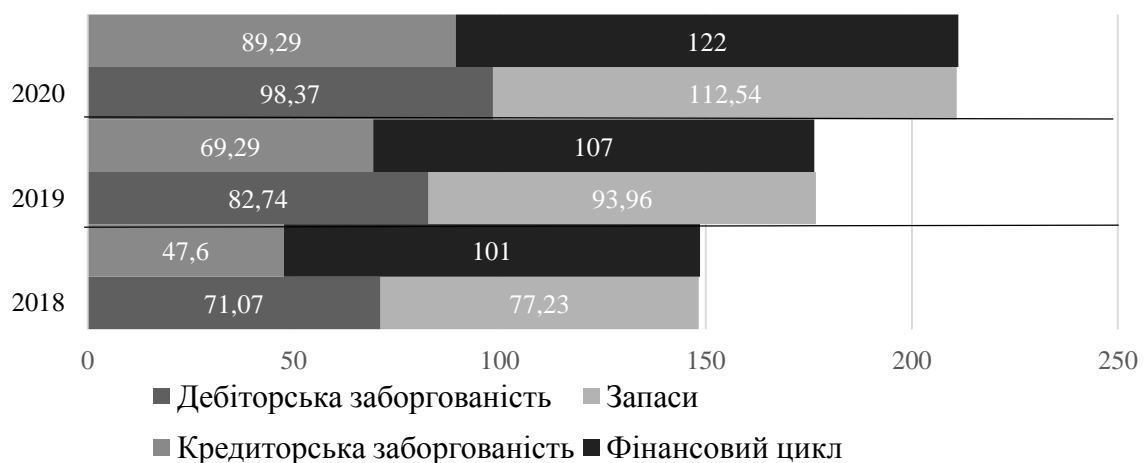

Рис. 2.18. Тривалість фінансового циклу ПрАТ «КркЗ» у 2018 - 2020 рр., дні

Виконавши розрахунки тривалості операційного та фінансового циклу, можна зробити висновок, що ситуація на підприємстві ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» є нормальною. Доцільно вважати, що чим вище значення фінансового циклу, тим більше грошові потреби підприємства для отримання оборотних коштів. У найкращому випадку значення цього показника дорівнює нулю або від'ємне. Така ситуація свідчить про те, що підприємство має достатньо коштів для фінансування своєї поточної діяльності.

Таким чином, можна сказати, що підвищений попит підприємства ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» на грошові кошти на закупівлю товарно-матеріальних цінностей протягом звітного року характеризується збільшенням тривалості фінансового циклу порівняно з попередніми роками.

Рентабельність - це співвідношення прибутку і витрат, виражене у відсотках. Рентабельність – це відносний показник, необхідний для аналізу економіки та господарської діяльності будь-якого підприємства. Саме завдяки цій відносності прибутковість двох або більше різних компаній можна порівняти один з одним і побачити, яка ефективніша. На прибутковість може впливати низка факторів: джерело фінансування, вартість активів, оборотний капітал і дохід, і це лише деякі з них. Рентабельність дає змогу побачити, скільки прибутку ви отримуєте з кожного витраченого долара, гривні чи іншої валюти.

Таблиця 2.16

Аналіз показників ефективності використання ресурсів
ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 роки

Показник	2018 рік, тис.грн	2019 рік, тис.грн	2020рік, тис.грн	Відхилення 2/1		Відхилення 3/2	
				+, - тис.грн.	темп росту, %	+, - тис.грн.	темп росту, %
1	2	3	4	5	6	9	10
1. Доходи	738646	407725	317143	-330921	55,20	-90582	77,78
2. Витрати	760530	433951	314835	-326579	57,06	-119116	72,55
3. Прибуток від звичайної діяльності	-21884	-26226	2308	-4342	119,84	28534	-8,80

Продовження таблиці 2.16.

4. Середньорічна вартість активів	530823,5	497552,5	469699,5	-33271	93,73	-27853	94,40
5. Чистий дохід від реалізації (товарів, робіт, послуг)	614609	350876	222306	-263733	57,09	-128570	63,36
6. Рентабельність активів, %	-0,041	-0,053	0,005	-0,01	127,85	0,06	-9,32
7. Рентабельність продаж, %	-0,04	-0,07	0,01	-0,04	209,92	0,09	-13,89
8. Рентабельність витрат, %	-0,03	-0,06	0,01	-0,03	210,03	0,07	-12,13

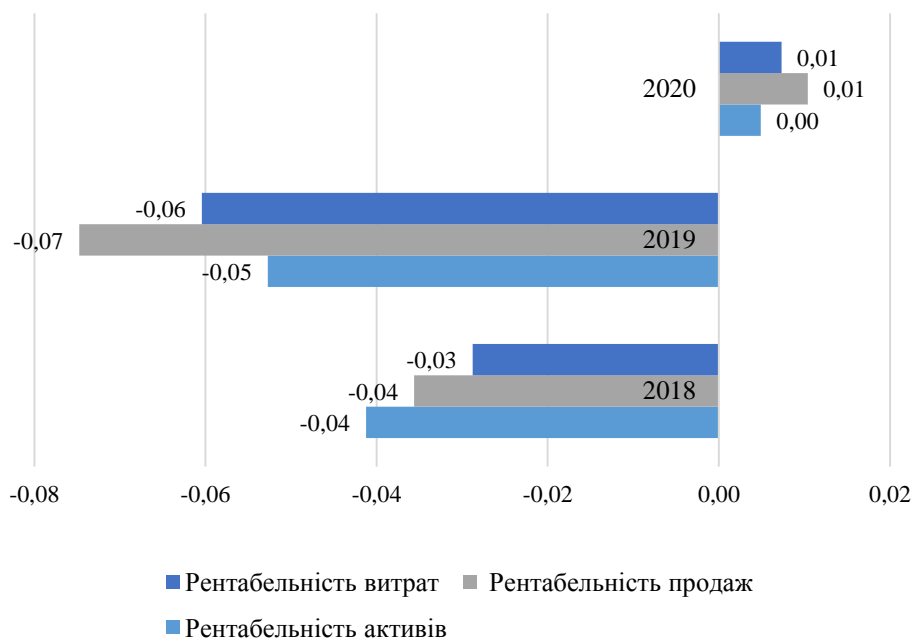

Рис. 2.17. Динаміка показників рентабельності ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 роки

Оскільки протягом 2018 та 2019 років на підприємстві чистим фінансовим результатом був збиток, то показники рентабельності доходів та витрат мали від'ємне значення. Найбільш критичних значень показники зазнали в 2019 році, тому що саме в цьому році був найбільший збиток за досліджувані роки. Лише в 2020 році підприємство отримувало чистого прибутку.

Наступним показником є рентабельність продаж, нормативне значення якого повинно бути більше 5. На підприємстві ПрАТ «Кременчуцький колісний

завод» жоден з досліджуваних періодів не відповідав нормативному значенню, це свідчить про те, що товариству слід зменшувати адміністративні, інші витрати, також інші операційні витрати, ну і звісно собівартість реалізованої продукції.

В 2020 році на одну гривню понесених підприємством витрат припадає 0,01 гривня прибутку. У 2018 та 2019 роках був збиток, то відповідно товариство отримувало збиток на кожен гривню витрат.

Отже, проаналізувавши фінансові показники на підприємстві ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за три останні роки, можемо дійти висновку, що досліджуване товариство мало негативну динаміку фінансових показників протягом 2018, 2019 та 2020 років, що є негативним для підприємства а саме через зниження замовлень знизився чистий дохід з 614609 тис. грн у 2018 році до 222306 тис. грн, а це майже втричі.

Також негативним чинником є перевага витрат над доходами підприємства у 2018 та 2019 роках, лише в 2020 році чистим фінансовим результатом підприємства ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» є прибуток і становить 2308 тис. грн. Протягом 2018 – 2020 років на досліджуваному підприємстві такі показники мали тенденцію до зменшення: валовий прибуток, собівартість продукції, чистий дохід, витрати на збут, сумарні операційні доходи, власний оборотний капітал.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

3.1. Напрями оптимізації джерел формування фінансових ресурсів підприємства

Під час розвитку українських ринкових відносин у багатьох компаній спостерігається брак коштів. Це пов'язано з втратою власних коштів через їхню неприбуткову діяльність, недосконалою системою оподаткування, зростанням інфляції, високою вартістю позикових ресурсів. Недостатні фінансові ресурси підприємства впливають на виробничу діяльність, внаслідок чого виникають борги перед працівниками, державою та іншими підприємствами.

Великий вплив на забезпечення виробничої діяльності підприємств мають фінансові ресурси, джерела коштів і структура. Достатність фінансових ресурсів забезпечують безперервність виробничої діяльності підприємств, оптимізована структура розподілу сприяє підвищенню конкурентоспроможності продукції та ефективної діяльності, а стабільні джерела функціонування підвищують спроможність підприємств сплачувати заборгованість.

Сьогодні джерела фінансових ресурсів нестабільні. Фірми не мають достатньо власного капіталу, щоб гарантувати виробничу діяльність. Розподіл власного капіталу є неоптимальним, що сприяє наростанню запасів або дефіциту.

Фінансове забезпечення виробничої діяльності підприємства здійснюється шляхом фінансового планування, яке визначає обсяг і джерело фінансових ресурсів підприємства, обсяги реалізації та економічний стан підприємства [41, С. 277].

Формування оптимальної структури фінансових ресурсів підприємства є складним і важливим елементом формування капіталу підприємства [42, С.

315]. Компанія повинна створити структуру джерел фінансування на основі цілей та критеріїв оптимізації. Цілей може бути кілька. Набір цих цілей визначатиметься сукупністю фінансових ресурсів, які використовує бізнес. Такими цілями можуть бути: збільшення доходу пайового капіталу власника бізнесу, забезпечення контролю над компанією та інші цілі.

Виходячи з цих цілей, керівництво підприємства зацікавлене у залученні якомога більше фінансових ресурсів. Залучення цих ресурсів забезпечить максимальний розвиток підприємства та підтримає певний рівень рентабельності. Для розширення діяльності компанії необхідно збільшити розмір статутного капіталу. Зростання його обсягу призведе до зменшення обсягу залучених коштів, підвищення його кредитоспроможності та фінансової незалежності [43, С. 139].

Щоб запобігти виникненню підприємства з певними негативними явищами при недостатньому рівні фінансування, фінансові менеджери повинні сформулювати політику щодо джерела фінансових ресурсів компанії. Забезпечення необхідного обсягу фінансових ресурсів підвищить фінансову стійкість і платоспроможність бізнесу [44, с. 42].

Оптимізація фінансових ресурсів підприємства є одним із важливих завдань фінансового менеджменту. На ефективність утворення фінансових ресурсів впливає ефективність управління підприємством. Рівень менеджменту українських підприємств дуже низький. Це проявляється у відсутності чесності в корпоративному фінансовому менеджменті, відсутності системності у взаєминах між співробітниками та керівниками, відсутності досвіду управління фінансами. Фінансові менеджери не мають навичок для застосування на практиці фінансового аналізу, на основі якого приймаються управлінські рішення.

Основною метою оптимізації структури фінансових ресурсів є пошук оптимального співвідношення власного капіталу до позикового капіталу, що може сформулювати основну мету даної оптимізації (рисунок 3.1).

Рис. 3.1. Організаційна модель формування оптимальної структури фінансових ресурсів підприємства

*Складено автором

Процес оптимізації структури фінансових ресурсів здійснюється у певній послідовності, що відображена на рисунку (рис. 3.2).

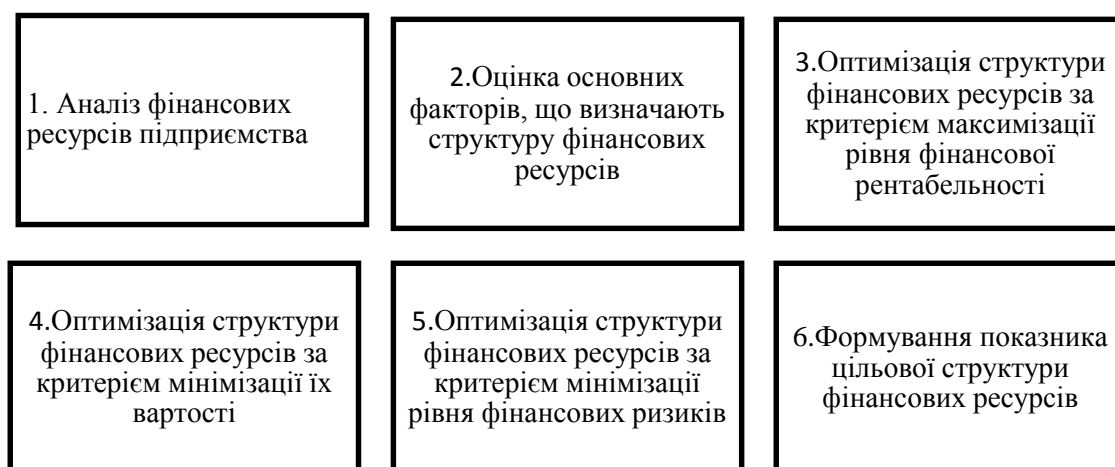

Рис. 3.2. Процес оптимізації структури фінансових ресурсів підприємства

*Складено автором

1. Аналіз складу фінансових ресурсів в динаміці за ряд періодів (кварталів, років) та тенденцій зміни їх структури, а також вплив, що вони здійснюють на фінансову стійкість та ефективність використання капіталу. В процесі аналізу розглядаються такі показники, як коефіцієнти фінансової незалежності, заборгованості, співвідношення між довгостроковими та короткостроковими зобов'язаннями, коефіцієнт фінансового важеля. Далі вивчаються показники оберненості та рентабельності активів та власного капіталу (всі вище перелічені показники були розглянуті в попередньому розділі дипломної роботи).

2. Оцінка основних факторів, що визначають структуру фінансових ресурсів. До них належать:

- галузеві характеристики господарської діяльності (характер цих характеристик визначає структуру активів підприємства та його ліквідність);
- етап життєвого циклу підприємства (молоді компанії з конкурентоспроможною продукцією можуть залучати більше позикових коштів для розвитку, зрілі - переважно власні кошти);
- ситуація на товарному ринку (чим стабільніша ситуація на цьому ринку, а отже, чим стабільніший попит на продукцію підприємства, тим більше використання позикових коштів, тим безпечніше, і навпаки);
- кон'юнктура фінансового ринку (залежно від стану ситуації збільшується або зменшується вартість позикових коштів);
- рівень рентабельності операційної діяльності;
- податковий тиск на компанію (частка сплачених прямих і непрямих податків у загальній виручці від реалізації);
- ступінь концентрації акціонерного капіталу (прагнення капіталовласників зберегти контрольний пакет акцій).

Урахування вищезазначеного та інших факторів управління структурою фінансових ресурсів передбачає вирішення двох ключових завдань:

- визначити прийнятне співвідношення власного та позикового капіталу, яке буде використано;

– забезпечити залучення додаткового внутрішнього або зовнішнього капіталу, якщо це необхідно.

3. Щоб максимізувати рівень фінансової рентабельності як стандарту, оптимізувати структуру фінансових ресурсів. Метод заснований на багатоваріантному розрахунку рівня фінансової рентабельності (рентабельності власного капіталу) для різних структур фінансових ресурсів. Останній представлений ефектом фінансового важеля — показником того, що збільшення частки позикового капіталу призводить до збільшення прибутку на власний капітал, але лише за умови додатної різниці між валовим прибутком та середнім відсотком за кредитами.

4. Оптимізація структури фінансових ресурсів за критерієм мінімізації їх вартості. Процес оптимізації базується на первинній оцінці власного та позикового капіталу та розрахунку середньозваженої вартості капіталу за різних умов його участі. Розв'язання задачі ґрунтується на виявленні тенденції зміни ціни кожного ресурсу при зміні фінансової структури підприємства. Дослідження авторитетних науковців показують, що із зростанням частки позикових коштів у загальному джерелі коштів вартість власного капіталу зростає швидше, ніж ціна позикових коштів. Виходячи з того факту, що позикові кошти оцінюються трохи нижче їх власних, стверджується, що існує оптимальна структура капіталу, яка мінімізує їх середньозважену ціну і, таким чином, максимізує ціну фірми.

Ціна бізнесу важлива для досягнення стратегічних цілей бізнесу, оскільки її зростання веде до зростання вартості бізнесу та його привабливості з точки зору власника.

Однак оптимізація структури фінансових ресурсів шляхом мінімізації середньозваженої вартості капіталу є недоліком, оскільки не враховує вплив існуючої структури на результативність фірми.

4. На основі мінімізації фінансових ризиків оптимізувати структуру фінансових ресурсів. Такий підхід передбачає вибір більш стабільного джерела фінансування активів компанії. Для цього всі активи підприємства поділяються

на три групи: необоротні активи; постійна частина оборотних активів (мінімальні незнижувані оборотні активи, необхідні підприємству для здійснення поточної господарської діяльності); змінна частина оборотних активів.

В економічній літературі існують три підходи до фінансування груп активів усталених фірм: консервативний, помірний та агресивний.

Таблиця 3.1

Підходи до фінансування активів створеного підприємства

Склад активів підприємства	Консервативний підхід	Компромісний підхід	Агресивний підхід
Змінна частина оборотних активів	{ КПК	{ КПК	{ КПК
Постійна частина оборотних активів	{ ДПК+ВК	{ ДПК+ВК	{ — — —
Необоротні активи	{	{	{ ДПК+ВК

При цьому, КПК – короткостроковий позиковий капітал;

ДПК – довгостроковий позиковий капітал;

ВК – власний капітал.

За консервативними оцінками, близько 50% змінної частини оборотних активів складається з короткострокових зобов'язань, а решта 50% змінної частини, постійної частини поточних активів і необоротних активів утворюються з власного капіталу та довгострокових активів. строкові зобов'язання.

При помірному підході 100% змінної частини оборотних активів формується за рахунок короткострокових зобов'язань, а 100% постійної – за рахунок власних коштів, що дозволяє встановити конкретні його значення на майбутній період.. У такому процесі враховуються індивідуальні особливості кожного підприємства. Остаточне рішення з цього питання дозволяє

сформувати найбільш прийнятну структуру фінансових ресурсів для підприємства на прогностичний період.

Використовуючи агресивний підхід, 100% змінної частини та 50% основних і оборотних активів формуються за рахунок короткострокових зобов'язань, решта оборотних та необоротних активів фінансуються за рахунок власного капіталу та довгострокових зобов'язань.

Керівництво компанії вибирає один із розглянутих варіантів фінансування активів, виходячи зі свого ставлення до фінансового ризику. Враховуючи те, що довгострокові кредити підприємствам на даному етапі практично недоступні, обрана модель фінансування активів буде відображати співвідношення власного та позикового (короткострокового) капіталу, тобто оптимізувати його структуру з цих позицій.

5. Утворення показника цільової структури фінансових ресурсів. Обмеження оптимальності структури фінансового ресурсу дозволяють визначити поле вибору для його конкретного значення під час планування. Під час цього вибору враховуються раніше розглянуті фактори, що характеризують індивідуальні особливості конкретного бізнесу.

Варто зазначити, найрозумнішим способом досягнення оптимального співвідношення елементів структури фінансових ресурсів підприємства може бути максимізація рентабельності власного капіталу, мінімізація середньозваженої вартості сукупного капіталу та одночасно мінімізація ризику структури фінансових ресурсів. Тому методи, що оптимізують цільову структуру фінансових ресурсів за рахунок максимізації критеріїв рівня прогнозованої фінансової рентабельності (рентабельності власного капіталу), можуть лише розрахувати оптимальне значення ефекту фінансового важеля. Лише за його наявності другий аспект достатності власних коштів для належного функціонування бізнесу — платоспроможність — може бути неприпустимо низьким. Тобто оптимальний високий рівень фінансового важеля визначає збільшення прибутковості власного капіталу, водночас, як правило, призводить до погіршення фінансового стану бізнесу. Тобто порушується умова

платоспроможності, внаслідок чого у підприємства не вистачає власних коштів. Оптимальна структура капіталу, яка мінімізує вартість, також може призвести до втрати фінансової стабільності фірми. Адже, як правило, вартість власного капіталу для бізнесу вища, ніж кредиту, і зазвичай політика, яка генерує джерело грошей, зосереджена насамперед на використанні позикових коштів.

Але загальна рекомендація більшості вчених полягає в тому, що 100% позиковий капітал і лише самофінансування є неоптимальними стратегіями управління, тому необхідно розрахувати структуру фінансових ресурсів, яка оптимізує середньозважену вартість капіталу та фінансового важеля. .

Тому, обираючи найкращу стратегію фінансування, слід вибрати чітко визначений набір сум з конкретного джерела, деталізованого за періодом збору та терміном погашення (з використанням позикових джерел), які будуть адекватно фінансувати підприємство, виходячи з використання фінансових ресурсів за мінімальної суми платежу та дотримання необхідних умов і обмежень.

Аналіз економічної літератури показує, що більшість авторів рекомендують два підходи до оптимізації вихідної структури фінансових ресурсів: критерій, що максимізує рівень фінансової рентабельності, і критерій, що мінімізує їх вартість. Розглянемо, що насправді означає кожен метод для ПрАТ «Кременчуцький колісний завод».

Одне із головних завдань діяльності підприємства – максимізація рівня рентабельності власного капіталу за заданим рівнем фінансового ризику, а тому, в першу чергу, оптимізація структури джерел формування фінансових ресурсів базується на розрахунку ефекту фінансового левериджу, що здійснюється за наступною формулою:

$$EFL = (1 - C_{пп}) * (P_{ск} - Ц_{пк}) * \left(\frac{ПК}{ВК}\right), \quad (3.1)$$

де ЕФЛ – ефект фінансового левєриджу, що полягає в прирості коефіцієнту рентабельності власного капіталу, %;

С_{пп} – ставка податку на прибуток;

Р_{ск} – рентабельність сукупного капіталу, %;

Ц_{пк} – середній розмір відсотка за кредит, %

ЗК – середня сума залученого капіталу;

ВК – середня сума власного капіталу.

У наведеній формулі можна виділити три основні складові.

1. Податкова корекція для фінансового левєриджу ($1 - C_{пп}$), яка показує ступінь впливу фінансового левєриджу щодо різних рівнів податку на прибуток. Податковий левєридж фінансового важеля практично не залежить від діяльності підприємства, оскільки ставка податку на прибуток встановлюється законом.

Однак у процесі управління фінансовим левєриджем різниці в податкових коректорах можна використовувати, коли:

а) встановлені різні ставки податку на прибуток для суб'єктів господарювання різних видів діяльності;

б) якщо підприємство використовує пільги з податку на прибуток для певних видів діяльності;

в) якщо окремі дочірні підприємства підприємства діють у вільній економічній зоні своєї країни, де діє сприятливий режим оподаткування прибутку;

г) якщо окремі дочірні підприємства підприємства працюють у країнах з нижчим рівнем податку на прибуток.

У цих випадках, впливаючи на галузеву чи регіональну структуру виробництва (і відповідну структуру прибутку за рівнем оподаткування), можна знизити середню ставку податку на прибуток, тобто збільшити вплив коректора фінансового левєриджу на його ефект (інші умови рівні)).

2. Різниця фінансового левєриджу ($R_{ск} - C_{пк}$), що характеризує різницю між загальною рентабельністю активів і середньою процентною ставкою за кредитами. Різниця у фінансовому левєриджі є основною умовою формування

позитивного ефекту фінансового левериджу. Цей ефект проявляється лише тоді, коли рівень валового прибутку, створеного бізнес-активами, перевищує середню відсоткову ставку за кредитами, які використовує бізнес (включаючи не лише пряму процентну ставку, але й інші витрати, пов'язані із залученням, страхуванням, обслуговуванням тощо), тобто якщо різниця фінансового левериджу додатна. Чим більше позитивне значення диференціала фінансового левериджу, тим кращий буде його ефект.

У зв'язку з високою динамічністю цього показника він потребує постійного моніторингу у процесі управління ефектом фінансового левериджу. Цей динамізм обумовлений діяльністю деяких факторів.

По-перше, в умовах погіршення кон'юнктури фінансового ринку вартість позикових коштів може різко зрости і перевищити рівень валового прибутку, створеного бізнес-активами.

По-друге, зниження фінансової стійкості використовуваного підприємством позикового капіталу збільшує ризик банкрутства, що змушує кредиторів підвищувати процентні ставки за кредитами з урахуванням надбавки за додатковий фінансовий ризик. Певною мірою різниця у фінансовому левериджі може дорівнювати нулю, оскільки використання позикових коштів не збільшує рентабельність власного капіталу, а навпаки зменшує, оскільки чистий прибуток від деякої власного капіталу піде на погашення позикового капіталу під високий відсоток.

По-третє, при погіршенні ринкового середовища зменшується обсяг реалізації, тобто зменшується масштаб валового прибутку від операційної діяльності підприємства. У цьому випадку негативний диференціал фінансового важеля створюється за рахунок зменшення загальної прибутковості активу навіть при незмінній процентній ставці за позикою.

У всіх цих випадках використання підприємством позикових коштів має негативний (від'ємний) вплив.

3. Коефіцієнт левериджу (коефіцієнт) фінансового левериджу (ПК/ВК), який характеризує кількість позикових коштів, що використовуються

підприємством на одиницю власного капіталу. Вибір цих компонентів дозволяє цілеспрямовано керувати впливом фінансового левериджу на фінансову діяльність вашого бізнесу.

Фінансовий леверидж – це важіль, що виражає позитивний або негативний ефект, отриманий за рахунок відповідного значення його різниці. Коли маржа позитивна, збільшення фінансового левериджу матиме позитивний вплив на збільшення коефіцієнта рентабельності власного капіталу, навпаки, коли маржа негативна, збільшення фінансового левериджу збільшує темп зниження коефіцієнта рентабельності власного капіталу. власний.

Розуміння механізмів, за допомогою яких фінансовий леверидж впливає на рівень рентабельності власного капіталу та рівень фінансового ризику, дозволяє цілеспрямовано керувати вартістю та структурою фінансових ресурсів бізнесу.

Спочатку проведемо розрахунок ефекту фінансового левериджу для ПрАТ «Кременчуцький колісний завод», використовуючи дані фінансової звітності підприємства за 2018-2020 роки. Отримані результати відобразимо у вигляді підсумкової таблиці (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Ефект фінансового левериджу ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за 2018-2020 роки

Показники	Період			Відхилення (+,-)	
	2018	2019	2020	2018-2019	2019-2020
1	2	3	4	5	6
Чистий прибуток, тис. грн.	-21881	-26226	2308	-4345	28534
Ставка податку на прибуток, частка одиниці	0,18	0,18	0,18	0	0
Податковий коректор	0,82	0,82	0,82	0	0
Фінансові витрати, тис. грн.	40056	28871	23014	-11185	-5857
Середній розмір капіталу, тис.грн	530824	497553	469700	-33271	-27853
у тому числі:				0	0
власного капіталу	268641	264224	252510	-4418	-11714
позикового капіталу	262183	233329	217190	-28854	-16139
Плече фінансового важеля	0,98	0,88	0,86	-0,09	-0,02
Рентабельність власного капіталу, %	-8,15	-9,93	0,91	-1,78	10,84

Продовження таблиці 3.2.

Рентабельність сукупного капіталу, %		-4,12	-5,27	0,49	-1,15	5,76
Середньозважена ціна позикового капіталу, %		14,2	17	18	2,80	1,00
Диференціал фінансового левериджу, %		-18,32	-22,27	-17,51	-3,95	4,76
Ефект фінансового левериджу, %		-14,66	-16,13	-12,35	-1,46	3,78

Отже, за розрахунками таблиці 3.2 можемо зробити висновок, що аналізоване підприємство ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» мало негативне значення диференціалу фінансового левериджу протягом трьох досліджуваних років. Така негативна динаміка була спричинена від'ємним значенням рентабельності власного капіталу, який в свою чергу має такі погані показники через те, що на підприємстві в 2018 – 2019 роках чистим фінансовим результатом був збиток і становив -21881 тис.грн та -26226 тис.грн відповідно, і лише на кінець аналізованого періоду на підприємстві з'явився прибуток і становив 2308 тис. грн., але цього виявилось недостатньо для того, щоб вивести показники в норму. Негативне значення диференціала фінансового левериджу свідчить про негативний ефект використання позичкового капіталу, тобто підприємство несе втрати.

При цьому, залишалася незмінною ставка податку на прибуток протягом аналізованого періоду а, отже зміни податкового коректора не впливали на зміни ефекту фінансового левериджу.

Ефект фінансового левериджу мав негативну динаміку протягом трьох років та становив -14,66 % у 2018 році, -16,13 у 2019 та -12,35 у 2020 роках. Це свідчить про те, що підприємство не отримує додаткового прибутку на власний капітал за рахунок різної частини використання позикових коштів, а навпаки несе збитки.

Річ у тім, що в цьому випадку, в принципі обслуговування кредитів буде проводитись за рахунок власного прибутку. Враховуючи вищевикладене, найдоцільніше, при негативному диференціалі, залучати нові кредити в тому

випадку, якщо вони збільшують валову рентабельність активів до позитивного значення диференціала. Це не означає, що не можна залучати кредити при негативному значенні диференціалу. Проте, необхідно мати на увазі, що замість додаткового прибутку вони генеруватимуть, можливо невеликі, але збитки.

В цілому, залучення нових кредитів при негативному значенні диференціалу, має сенс лише в тому випадку, коли нові залучені кредити підвищать коефіцієнт валової рентабельності активів (шляхом підвищення валового прибутку компанії, за рахунок використання кредиту). У всіх випадках негативного або незначного позитивного значення диференціала (при вже наявних запозиченнях) слід вживати заходи по збільшенню коефіцієнта валової рентабельності активів за рахунок збільшення валового прибутку та зниження суми активів.[41].

Як зазначалося вище, оптимізація структури фінансових ресурсів являє собою таке співвідношення у використанні власного і позикового капіталу, при якому забезпечується найбільш ефективне співвідношення між коефіцієнтом фінансової рентабельності і коефіцієнтом фінансової стійкості підприємства. Тому визначимо оптимальну структуру фінансових ресурсів ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за критерієм одночасної мінімізації вартості капіталу та максимізації ефекту фінансового левериджу (табл. 3.3).

Варто зазначити, що при здійсненні даних розрахунків нами було враховано, що: рентабельність (збитковість) сукупного капіталу ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» встановлена на рівні 2020 року – 0,91% за користування кредитами підприємство сплачує 18%; ефект фінансового левериджу розраховано за середньозваженою ціною позикового капіталу, яка визначена шляхом ділення витрат, пов'язаних з використанням позикового капіталу на середній його розмір.

Таблиця 3.3

Розрахунок оптимальної структури фінансових ресурсів ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» за критерієм мінімізації середньозваженої вартості капіталу та максимізації ефекту фінансового левериджу

Показники	Варіанти розрахунку										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	50/50	50/50	50/50	38/62	38/62	31/69	31/69	66/34	66/34	45/55	70/30
	50/50	100/0	0/100	80/20	20/80	100/0	0/100	100/0	0/100	40/60	0/100
Власний капітал	252509,5	252509,5	252509,5	252509,5	252509,5	252509,5	252509,5	252509,5	252509,5	252509,5	252509,5
Позиковий капітал	252509,5	252509,5	252509,5	411989	411989	562037	562037	130081	130081	308623	108218
у тому числі:											
кредити	126255	252510	–	329591	82398	562037	–	130081	–	138880	–
поточні зобов'язання за розрахунками	126255	–	252510	82398	329591	–	275902	–	130081	169742	108218
Сукупний капітал	505019	505019	505019	664499	664499	814547	814547	382590	382590	561132	360728
Плече фінансового важеля	1	1	1	1,63	1,63	2,23	2,23	0,52	0,52	1,22	0,43
Ставка відсотка за кредит	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
Ставка податку на прибуток	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
Рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %	0,91	0,91	0,91	0,91	0,91	0,91	0,91	0,91	0,91	0,91	0,91
Середньозважена вартість позикового капіталу, %	1,00	1,00	1,00	0,61	0,61	0,45	0,45	1,94	1,94	0,82	2,33
Фінансовий результат від операційної діяльності	15676	15676	15676	15676	15676	15676	15676	15676	15676	15676	15676
Витрати за відсотками	22725,855	45451,71	-	59326,4425	14831,6106	101166,709	-	23414,5173	-	24998,4405	-
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	-7049,86	-29775,71	15676	-43650,44	844,39	-85490,71	15676	-7738,52	15676	-9322,44	15676,00
Чистий прибуток	-7049,86	-29775,71	15676	-43650,44	844,39	-85490,71	15676	-7738,52	15676	-9322,44	15676
Рентабельність власного капіталу, %	-2,79	-11,79	6,21	-17,29	0,33	-33,86	6,21	-3,06	6,21	-3,69	6,21
Ефект фінансового левериджу, %	-0,074	-0,074	-0,074	0,397	0,397	0,841	0,841	-0,436	-0,436	0,092	-0,500

Таким чином, найкращий ефект фінансового левериджу на підприємстві ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» в розмірі 0,841 % спостерігається в 7 варіанті, в якому також спостерігається найменша середньозважена вартість капіталу та становить 0,45% при співвідношенні власного та позикового капіталу на рівні 31/69 %. Проте, в зазначеному варіанті досить велике значення плеча фінансового важеля – 2,23, що свідчить про значне перевищення позикового капіталу над власним, а це є ризиковим для підприємства так як зменшує рівень його фінансової стійкості. Зважаючи на три ключові показники: ефект фінансового левериджу, середньозважену вартість капіталу та плече фінансового важеля, найбільш оптимальним варіантом для ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» є 5 варіант, в якому перший показник становить 0,4 %, другий – 0,61, а третій – 1,63. При цьому, співвідношення власного та позикового капіталу буде на рівні 38/62%.

Найменш оптимальний є варіант № 2 та № 8 при якому ефект фінансового левериджу є від'ємним і становить -0,074% та -0,436% відповідно. Співвідношення власного капіталу до позикового знаходиться на рівні 50/50% в 2 варіанті та 66/34% у 8. При цьому на підприємстві з'являється збиток, який становить -29775 тис. грн та -7738 тис. грн. Відповідно в результаті цього й рентабельність власного капіталу буде від'ємним, оскільки напряму залежить від чистого прибутку підприємства. Тому, підприємство має залучати позиковий капітал в більш зважених пропорціях.

Отже, діяльність менеджменту аналізованого підприємства найближчим часом має бути спрямована на збільшення величини власних фінансових ресурсів, що забезпечить підвищення ефективності господарської діяльності ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» та його фінансової стійкості, що особливо важливо в сучасних умовах нестабільного середовища.

Серед же позикових фінансових ресурсів даному підприємству доцільно і надалі використовувати кредиторську заборгованість, що буде сприяти підвищенню ефективності використання загального обсягу фінансових ресурсів.

3.2. Підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ПрАТ «Кременчуцький колісний завод».

Для забезпечення стабільного розвитку української економіки необхідно вирішити низку важливих питань, серед яких основним є підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, зумовлених зміною правил ведення бізнесу підприємств у ринковому середовищі. На цьому етапі економічного розвитку використання фінансових ресурсів у складних економічних умовах є неефективним, що призводить до втрати фінансової самостійності та платоспроможності. Підвищення ефективного використання фінансових ресурсів – головне завдання кожного товариства. Від ефективності використання фінансових ресурсів залежить фінансове становище самого підприємства. Від ефективності використання його фінансових ресурсів залежить фінансова стійкість бізнесу. Для ефективного використання фінансових ресурсів підприємств необхідно вдосконалювати та розвивати існуючі, а також розробляти нові методичні прийоми з урахуванням економічної ситуації в Україні.

Ефективне функціонування бізнесу гарантується ефективним і оптимальним використанням його фінансових ресурсів. Ефективне використання фінансових ресурсів - це ефективне використання коштів підприємства. Це основне завдання фінансових менеджерів, які вирішують завдання у формі корпоративного фінансового планування. Визначення використання фінансових ресурсів, що належать фінансовим менеджерам, передбачає лише активну частину коштів, тобто гроші [45, С. 282]

Проте ефективне використання фінансових ресурсів - це не лише їх максимальна вигода, а й раціональне їх розміщення, що сприятиме оптимальному співвідношенню ресурсів для отримання максимального результату від їх використання. Від ефективності його діяльності залежить фінансове благополуччя підприємства. Незадовільне фінансове становище відобразиться на обсязі випуску продукції, тобто на сумі фінансових ресурсів. Однак успішне управління ресурсами та ефективне їх використання дозволить

компанії покращити своє фінансове становище та зміцнити свої позиції на ринку. Велика кількість суб'єктів господарювання, незалежно від форми власності та розміру, виду та сфери діяльності, має визначати цілі та стратегію своєї діяльності. Тому за сучасних умов успіху можуть досягти лише ті компанії, які наперед визначили стратегії розвитку, у тому числі фінансові.

Для визначення використання фінансових ресурсів підприємства для збільшення його вартості необхідна грошова оцінка збільшеної виробничої потужності, а також загальна вартість майна підприємства. Якщо метою компанії є максимізація вартості компанії, то фінансові ресурси слід спрямовувати в ті сфери, які матимуть позитивний вплив.

Фінансові ресурси підприємства, а також матеріальні та трудові дають йому необхідні ресурси, тому визначення напряму ефективного використання вимагає продуманих і чітких управлінських рішень.

Використання фінансових ресурсів можна охарактеризувати показниками оборотності активів і рентабельності. Тобто ефективність можна підвищити за рахунок скорочення часу виконання, а рентабельність – за рахунок зниження витрат і збільшення прибутку. Співвідношення власних коштів підприємства до позикових коштів характеризує платоспроможність і фінансову стійкість підприємства. Максимізувати прибуток можна лише тоді, коли всі ресурси підприємства, особливо фінансові, оптимально розподілені.

Відсутність одного з цих фінансових ресурсів може призвести до зриву бізнесу, що призведе до зниження прибутку. Те ж саме стосується надлишків фінансових ресурсів, оскільки надлишок одного є дефіцитом іншого [46, с. 277].

Крім того, ефективне використання корпоративних фінансових ресурсів може відобразитися через зростання вартості та створення грошової додаткової вартості.

З економічної точки зору ефективність може змінюватися під впливом:

а) удосконалення технології та організації виробництва за рахунок досягнень науково-технічного прогресу;

b) зосередженість на сконцентрованому шляху економічного розвитку для досягнення високої ефективності використання коштів;

c) удосконалити механізми підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

Від впливу цих факторів залежить якість використання ресурсів підприємства.

Основними завданнями підприємств, що підвищують ефективність використання ресурсів в сучасних умовах, є підвищення рентабельності капіталу та виручки, збільшення прибутку та підвищення рентабельності, що може бути досягнуто такими шляхами::

- 1) збільшення продажі;
- 2) позбутися від перевитрат сировини, витрат на управління ;
- 3) зменшити позареалізаційні витрати;
- 4) продавати невикористані матеріали та обладнання;
- 5) модернізувати виробництво;
- 6) використання прогресивних форм організації праці;
- 7) коригувати стратегію і тактику підприємства.

Ефективне використання фінансових ресурсів підприємством виражається у підвищенні прибутковості та залежить від ролі багатьох факторів. За сучасних умов на ефективність використання коштів підприємств впливають економічні кризи, які виникають незалежно від діяльності бізнесу.

Підприємства мають внутрішні резерви для підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, і це може вплинути на це. До таких резервів відносять: удосконалення платіжної системи, контроль грошових потоків під час розрахунків, покращення організації збуту. [47, с. 113].

У зарубіжній практиці великою популярністю користуються роботи зарубіжних економістів щодо ефективності використання фінансових ресурсів підприємства та особливості застосування цих методів на практиці:

1. Комплексний аналіз ефективності використання корпоративних фінансових ресурсів системи DuPont. Розроблена компанією DuPont (США)

система заснована на поділі рентабельності капіталу на коефіцієнти, які об'єднані в єдину систему. Запропоновано поділ рентабельності капіталу на рентабельність реалізації та коефіцієнт оборотності капіталу.

2. Система SWOT-аналізу. Суть цього підходу полягає у виявленні сильних і слабких сторін фірми щодо можливостей використання фінансових ресурсів, впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на їх використання. SWOT-аналіз виконується графічно. Він розкриває вплив окремих факторів на ефективність використання фінансових ресурсів у часі.

3. Об'єктно-орієнтована система аналізу використання фінансових ресурсів підприємства. Ця система була розвинена фірмою «Модернсофт» (США) і базується на використанні комп'ютерних технологій та спеціальних пакетів прикладних програм. В основі цієї концепції лежить модель, яка формує рівень рентабельності власного капіталу у вигляді взаємопов'язаних фінансових блоків, що складають елементи, які входять до складу цього показника.

Усі системи аналізу ефективності використання фінансових ресурсів мають багато позитивних сторін і знайшли широке застосування в зарубіжній практиці. Але деякі вимагають, щоб професіонали самостійно підбирали показники аналізу та програмне забезпечення для аналізу. Ми вважаємо, що на сучасному етапі розвитку нашої країни доцільно використовувати метод DuPont та систему SWOT-аналізу.

Проте на нашому підприємстві зручно використовувати алгоритми цих методів, тобто послідовність їх дій, і систему індикаторів ефективності використання фінансових ресурсів зручніше обирати самостійно за характеристикою діяльності підприємства [48. с 64].

На основі наведених рекомендацій пропонуємо наступні заходи та підходи щодо збільшення використання фінансових ресурсів:

1. Здійснювати заходи щодо зниження всіх видів витрат;
2. Реалізація ефективної дивідендної політики;
3. Вивчити механізм впливу фінансового левериджу на рівень рентабельності власного капіталу та рівень фінансового ризику;

4. Заходи з модернізації виробництва;
5. Використовувати найбільш оптимальний метод нарахування амортизації;
6. Визначити короткострокові цілі підприємства;
7. Визначити фактично отримані фінансові ресурси в короткостроковому періоді та отримані фінансові ресурси;
8. Визначити пріоритетні напрями використання фінансових ресурсів у сучасних умовах;
9. Оцінювати необґрунтований вибір у розподілі фінансових ресурсів;
10. Виберіть оптимальний варіант використання коштів із встановлених критеріїв;
11. Внести певні корективи у використання обраних фінансових опцій, працездатність яких залежить від зміни зовнішніх та внутрішніх умов [49, с 26].

Тому слід зазначити, що ефективність використання фінансових ресурсів впливає на фінансову стійкість, ліквідність, платоспроможність, підприємницьку діяльність та прибутковість бізнесу. Тому ефективне управління фінансовими ресурсами є основою фінансової стійкості та подальшого розвитку підприємства.

Отже, розглянувши оптимізацію джерел фінансових ресурсів та ефективність їх використання, можна зробити висновок, що в сучасних умовах є багато проблем, які необхідно вирішити.

Оптимізація джерела фінансових ресурсів має бути основною складовою ефективної діяльності підприємства. Від цього залежатиме його конкурентоспроможність, динамічний розвиток та стабільна діяльність.

Задля оптимізації фінансових ресурсів компанія повинна збільшити фінансування, створити системи управління, залучити досвідчених фахівців, залучити нові джерела фінансування, такі як лізинг, і налагодити відносини зі споживачами. Однак для забезпечення його розвитку у формуванні фінансових ресурсів необхідна участь кількох сторін.

Питання ефективного використання фінансових ресурсів завжди було одним із головних в економіці, оскільки цікавить на всіх рівнях управління бізнесом – від власників бізнесу до глав держав.

Основною умовою підвищення прибутковості є ефективне використання коштів. Керівники бізнесу, щоб захистити свої компанії та їхнє зростання, повинні розробити комплекс заходів для покращення формування та використання своїх коштів. Залежно від цілей, які будуть поставлені перед підприємством, буде змінюватися напрямок його фінансових ресурсів.

Отже, дотримуючись наведених рекомендацій щодо оптимізації та ефективного використання фінансових ресурсів підприємство зможе зберегти свою фінансову стійкість, платоспроможність, конкурентоспроможність та збереже стабільний рівень розвитку

ВИСНОВКИ

У роботі теоретично узагальнено економічну природу фінансових ресурсів підприємства, класифікацію джерел формування та факторів, що впливають на напрямок їх використання, та проаналізовано фінансово-економічний стан ПрАТ «Кременчуцький колісний завод».

1. Дослідження природи фінансових ресурсів дало змогу синтезувати основні риси цього поняття та продемонструвати його як грошовий засіб, за допомогою якого фірми формуються та використовуються для специфічних потреб у процесі своєї діяльності. Якість використання фінансових ресурсів можна оцінити за ефективністю використання, а на гарантію ефективності впливає багато внутрішніх і зовнішніх факторів: економічних, правових, соціальних тощо. Фінансові ресурси відрізняються тим, що вони повинні забезпечувати зберігання накопиченої вартості краще, ніж інші види ресурсів. Фінансові ресурси підприємств поділяються на власні та позикові.

2. Джерелом формування фінансових ресурсів підприємства є власні фінансові ресурси та кошти, залучені з різних джерел. Можна виділити такі основні складові фінансових ресурсів підприємства: виручка, прибуток, амортизація, статутний капітал, кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги, короткострокові банківські кредити.

3. Аналіз власних і позикових ресурсів є необхідною умовою для оцінки формування джерел фінансових ресурсів у сучасних умовах. Оцінка на основі системи показників характеризує ефективність використання фінансових ресурсів та ефективність діяльності підприємства. Оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємств дозволяють визначити напрямки, у яких ці показники можна покращити, а саме ефективне використання трудових ресурсів; забезпечення стабільності утворення й ефективності реалізації внутрішніх і зовнішніх фінансових ресурсів; розвиток інноваційних процесів та впровадження їх у діяльність.

4. Приватне акціонерне товариство «Кременчуцький колісний завод» – це єдине в Україні спеціалізоване підприємство з виробництва коліс та ободів різних конструкцій, призначених для легкових і вантажних автомобілів, автопричепів, автобусів, тролейбусів, тракторів, комбайнів та іншої сільськогосподарської техніки.

5. Сукупне майно підприємства складається з необоротних і оборотних активів. Протягом трьох років спостерігаємо зменшення питомої ваги оборотних активів в 2019 році на 37 % в порівнянні з минулим роком та вже на кінець 2020 року оборотні активи зросли на 9 %, а саме на 12045 тис.грн. та становили 143811 тис.грн. Така динаміка основним чином спричинена зменшенням запасів та дебіторської заборгованості.

Необоротні активи навпаки мали позитивну тенденцію протягом 2018-2020 років. На кінець звітної періоду відбулося збільшення питомої ваги необоротних активів на 11,8 % в порівнянні з 2018 роком. Такі зміни в свою чергу були спричинені збільшенням основних засобів та появи відстрочених податкових активів в 2019 році. Протягом трьох аналізованих років спотрігається нестабільна динаміка величини майна.

У 2020 році сума власного капіталу збільшилася в порівнянні з 2018 роком, за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку. Зобов'язання протягом досліджуваного періоду зазнали значного спаду у 2019 році на 14 %, а вже на кінець 2020 року зросли. Така різка динаміка була спричинена повним відшкодуванням довгострокових кредитів у 2019 році, а це в свою чергу призвело до збільшення поточних зобов'язань, а саме короткострокових кредитів банків майже на 30 % в порівнянні з 2018 роком .

У структурі капіталу ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» у 2019 та 2020 році власний капітал перевищував позиковий в співвідношенні 46% на 54%, а це майже 1:1. Позиковий капітал мав тенденцію до зниження, цьому сприяли довгострокові зобов'язання, які в 2019 році дорівнювали 0.

6. У 2018 та 2019 роках на приватному акціонерному товаристві «Кременчуцький колісний завод» витрати переважали над доходами, що в

результаті дало збиток у розмірі 21884 тис. грн. та 26226 тис. грн. відповідно. У 2020 році результатом діяльності ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» є прибуток у розмірі 2308 тис. грн. Рентабельність, яка протягом досліджуваного періоду зменшувалася дає змогу зрозуміти, що на підприємстві є проблеми з управлінням і керівництву слід працювати в напрямку зменшення суми витрат і збільшення доходів товариства.

Ефективність використання оборотних активів ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» протягом 2018-2020 років знижується, що є негативним для підприємства. Зниження абсолютних показників призвело до росту тривалості обороту активів.

7. Об'єкт дослідження має неліквідний баланс. Не виконання першої та другої нерівності свідчить про неплатоспроможність в найближчий час. Через відсутність власного оборотного капіталу не виконується остання нерівність. Майже всі показники платоспроможності мали тенденцію до зниження і вказують на те, що об'єкт дослідження не в змозі вчасно і повністю виконувати свої фінансові зобов'язання. Зменшення вартості матеріальних активів та дебіторської заборгованості разом із збільшенням прибутку допоможуть покращити платоспроможність, ліквідність та збільшити ефективність використання фінансових коштів.

Наявність власних коштів підприємства в обороті протягом досліджуваних років мають негативний показник – від'ємний, а це свідчить, що на підприємстві недостатньо коштів для забезпечення безперервної роботи за рахунок постійних фінансових ресурсів. У 2020 році підприємство перебуває у кризовому фінансовому становищі, так, як трикомпонентний показник має вигляд (0,0,0), за якого витрати та запаси на досліджуваному підприємстві перевищують суми власних оборотних коштів. Аналізоване підприємство є фінансово не стійким. Тому необхідно вжити заходів щодо оптимізації структури капіталу. Потрібно знайти внутрішні резерви, за допомогою яких можливе збільшення прибутковості, цього можна досягнути підвищенням якості та зниженням собівартості товарів.

8. У роботі запропоновано два підходи до оптимізації вихідної структури фінансових ресурсів: критерій, що максимізує рівень фінансової рентабельності, і критерій, що мінімізує їх вартість. Перший - заснований на багатоваріантному розрахунку рівня фінансової рентабельності (рентабельності власного капіталу) для різних структур фінансових ресурсів. Представлений ефектом фінансового важеля — показником того, що збільшення частки позикового капіталу призводить до збільшення прибутку на власний капітал, але лише за умови додатної різниці між валовим прибутком та середнім відсотком за кредитами. Другий- процес оптимізації базується на первинній оцінці власного та позикового капіталу та розрахунку середньозваженої вартості капіталу за різних умов його участі. Розв'язання задачі ґрунтується на виявленні тенденції зміни ціни кожного ресурсу при зміні фінансової структури підприємства.

ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» мало негативне значення диференціалу фінансового левериджу протягом трьох досліджуваних років. Така негативна динаміка була спричинена від'ємним значенням рентабельності власного капіталу. Негативне значення диференціала фінансового левериджу свідчить про негативний ефект використання позичкового капіталу, тобто підприємство несе втрати.

9. Основною метою оптимізації структури фінансових ресурсів є пошук оптимального співвідношення власного капіталу до позикового капіталу, що може сформулювати основну мету даної оптимізації. Оптимізація структури фінансових ресурсів являє собою таке співвідношення у використанні власного і позикового капіталу, при якому забезпечується найбільш ефективно співвідношення між коефіцієнтом фінансової рентабельності і коефіцієнтом фінансової стійкості підприємства.

Зважаючи на три ключові показники: ефект фінансового левериджу, середньозважену вартість капіталу та плече фінансового важеля, найбільш оптимальним варіантом для ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» є варіант, в якому перший показник становить 0,4 %, другий – 0,61, а третій – 1,63. При цьому, співвідношення власного та позикового капіталу буде на рівні 38/62%.

10. Для удосконалення формування фінансових ресурсів підприємство ПрАТ «Кременчуцький колісний завод» повинно орієнтуватися на планування та прогнозування обсягів фінансових ресурсів та контроль за їх використанням. У сучасних умовах підприємству потрібно сформувати стратегію, яка має бути направлена на зниження фінансових ризиків, покращення ліквідності фінансових ресурсів та підвищення ефективності їх використання

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горідько, О. В., Якімова, В. І., & Фоміних, В. І. (2017). Джерела формування фінансових ресурсів підприємств та їх оптимізація. *Вісник Миколаївського національного університету імені ВО Сухомлинського*, 282-286. URL : <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/56.pdf> (дата звернення:27.03.2022).
2. Базецька Г. І., Суботовська Л. Г., Ткаченко Ю. В. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері: навч. посіб. Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2012. 292 с. URL:<https://eprints.kname.edu.ua.pdf>(дата звернення:27.03.2022).
3. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2018. 7 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/read.php?id=8459> (дата звернення:27.03.2022).
4. Фінанси підприємств: навч. посіб.; за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с. URL : <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2356/1/%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%94%D0%BC%D1%81%D1%82%D0%B2.pdf> (дата звернення:28.03.2022).
5. Зянько В. В., Фурик В. Г., Вальдшміт І. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Вінниця: ВНТУ, 2016. 126с URL : https://fk.vntu.edu.ua/images/documents/fp_praktikum.pdf (дата звернення:17.03.2022).
6. Опарін, В. М., Федосов, В. М., & Юхименко, П. І. (2015). Сучасна українська наукова школа публічних фінансів. *Фінанси України*, (11), 56-87. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis (дата звернення:28.03.2022).
7. Катан Л. І., Сидоренко А. І. Фінансові ресурси підприємства та

особливості їх формування. *Ефективна економіка*. 2014. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_6_6 (дата звернення:30.03.2022).

8. Стецюк, П. А. (2016). Формування нової парадигми управління фінансовими ресурсами підприємств. *Економіка АПК*, (6), 77-83. URL : http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/E_apk_2016_6_10.pdf (дата звернення:29.03.2022).

9. Shvorak, T. ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА. *СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК*, 139. URL : http://oia.lntu.edu.ua/files/Visnyk_FBP_21_41.pdf#page=139 (дата звернення:31.03.2022).

10. Мельник О. М. Економічний зміст фінансових ресурсів підприємства. *Економічні науки*. 2010. № 2 (52). С. 350 – 354. URL: <http://ven.ztu.edu.ua/article/download/68703/64553> (дата звернення:31.03.2022).

11. Непочатенко О. О., Мельничук Н. Ю. Фінанси підприємств : підруч. К : Центр учбової літератури, 2013. 504 с. URL: http://oia.lntu.edu.ua/files/Visnyk_FBP_21_41.pdf#page=9 (дата звернення:02.04.2022).

12. Вінц, Ю. О. (2016). Удосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства. *Держава та регіони*, (5), 34-38. URL: <http://ed.pdatu.edu.ua/index.php/2410-0919/article/view/128491/123581> (дата звернення:02.04.2022).

13. Vinnuchuk, Y. (2017) Методологічно-змістова навантаженість поняття «фінансові ресурси». *Студентський науковий вісник*, 9. URL : http://oia.lntu.edu.ua/files/Visnyk_FBP_21_41.pdf#page=9 (дата звернення:02.04.2022).

14. Лапа А. Є. Фінансові ресурси підприємства та їх оптимізація / А. Є. Лапа // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки, № 4/2013. – С. 289 – 297. URL : <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi->

[bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvuumevcg_2018_19\(3\)_36.pdf](http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvuumevcg_2018_19(3)_36.pdf) (дата звернення:03.04.2022).

15. Близнюк О. П. Класифікація джерел формування фінансових ресурсів підприємства / О. П. Близнюк, А. П. Горпиненко // Вісник Міжнародного слов'янського університету. Серія: Економічні науки. – 2012. Т. 15, № 2. – с. 52–58. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/VMSU_econ_2012_15_2_10.pdf (дата звернення:05.04.2022).

16. Малій О. Г. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування: теоретичні аспекти / О. Г. Малій // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2016. – № 2. – С.71 – 74 URL.: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/apie_2016_2_12.pdf (дата звернення:05.04.2022).

17. Колчина Н. В. Фінанси підприємств / Н. В. Колчина, Г. М. Поляк.; за ред. Н. В. Колчина. – М.: ЮНИТИ ДАНА, 2006. – 368с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/1212/1/200-57.pdf> (дата звернення:10.04.2022).

18. Романенко О. Р. Фінанси / О. Р. Романенко. – К.: ЦНЛ, 2006. – 312 с. (дата звернення:10.04.2022).

19. URL:hd.com/bitstream/handle/2010/9714/fedosov_budget_man.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення:10.04.2022).

20. Федосов, В. М., Опарін, В. М., Суторміна, В. М., (2010). Теорія фінансів. URL: <http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/Teoriya%20finansiv-Fedosov.pdf> (дата звернення 10.04.2022).

21. Поддєрьогін, А. М., Поддєрегін, А. Н., Бабяк, Н. Д., Бабяк, Н. Д., Білик, М. Д., Билык, М. Д., ... & Циплюк, Д. Ю. (2017). Фінансовий менеджмент. URL: <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/poddyerogin-a.m.-ta-in.-2017-finansovyj-menedzhment.pdf>

(дата звернення: 11.04.2022).

22. Журавльова Т. О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи. Економіка та держава. 2020. № 3. С. 42–45. URL : http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/19358/1/Babenko-Levada_The_banking_system.pdf (дата звернення: 11.04.2022).

23. Оцінка, аналіз, планування фінансового становища підприємства: Науково-методичне видання (2011) / [Чупіс А.В., Корецький М.Х., Кашенко О.Л. та ін.]; під редакцією А.В. Чупіс. Суми: Довкілля, 404 с. URL: <http://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/1482/1/ocinkaana.pdf> (дата звернення: 10.04.2022).

24. Рудченко І.В. (2018). Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства.. 16–19. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Sep_2011_1_5.pdf (дата звернення: 11.04.2022).

25. Державна служба статистики України [Онлайн]. URL: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 13.04.2022).

26. Кредит для бізнесу. Кредитна лінія. URL: <https://privatbank.ua/business/kreditnaja-linija> (дата звернення: 13.04.2022).

27. Кредит для підприємств. Поповнення обігових коштів. URL: <https://www.oschadbank.ua/credit/popovnenna-obigovih-kostiv> (дата звернення: 13.04.2022).

28. Фінансування поточної діяльності для підприємств. URL: <https://raiffeisen.ua/biznesu/kredyty/finansuvannyapotochnoyidiyalnosti/bezzastavnij-kredit-dovira> (дата звернення: 13.04.2022).

29. Кредит корпоративним клієнтам. Кредит та кредитні лінії. URL: <https://kredobank.com.ua/business/korporatyvnyum-kliiyentam/kredyty/kredyt-ta-kredytnei-liniyi> (дата звернення: 13.04.2022).

30. Фінансування оборотних коштів, строкова позика. URL: <https://www.otpbank.com.ua/big-corporate/products-financing/working-capital->

[financing/term-loan/](#)(дата звернення:13.04.2022).

31. Гнип, Н. О. (2010). Моделі формування фінансового потенціалу в рамках стратегії економічного зростання підприємства. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*, (2), 63-66. URL : <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/476/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D0%B8%D1%8F%20%D0%91%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%96%D0%BD%20%D0%9F%D0%BB%D0%BE%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA> (дата звернення:15.04.2022).

32. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств / А. М. Поддєрьогін, А. М. Білик, Л. Д. Буряк. – К.: КНЕУ, 2014. – 546 с. URL: <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/poddyerogin-a.m.-ta-in.-2017-finansovyj-menedzhment.pdf> (дата звернення:15.04.2022).

33. Лігоненко Л. О. Фінанси підприємств : підручник / Л. О. Лігоненко. – К.: КНТЕУ, 2016. – 491 с. URL: <http://vtei.com.ua/images/111.pdf#page=347> (дата звернення:18.04.2022).

34. Курінна О. В. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства / О. В. Курінна // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка. – 2013. – Вип. 2. – С. 140 - 148. URL : https://dut.edu.ua/uploads/1_71_43019162.pdf (дата звернення:18.04.2022).

35. Єфремова Н. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства: їх склад та оптимізація структури / Н. Єфремова // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2013. – № 3. – С. 53 – 61. URL: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/efek_2012_3_20.pdf (дата звернення:18.04.2022).

36. Позняк, С. В., Позняк, С. В., & Лазарчук, Х. С. (2020). Сучасний стан і проблеми ефективності формування та використання фінансових ресурсів підприємства. URL: http://projects.dunehd.com/bitstream/handle/2010/35240/Efop_3_20_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення:18.04.2022).

37. . Шевчук Н. Капітал підприємства: формування та ефективність функціонування / Н. Шевчук // Ринок цінних паперів України. – 2013. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/49707/6/Terekhov_kapital_pidrpyie_mstva.pdf (дата звернення:19.05.2022).

38. ПрАТ «КрКЗ» сьогодні - Кременчуцький колісний завод. URL : http://www.wheels.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=103&Itemid=55&lang=uk (дата звернення : 20.05.2022).

39. Наказ Президента України "Про корпоратизацію державних підприємств" від 15 червня 1993 року №210/93. URL : <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення : 20.05.2022).

40. Нагороди та досягнення - Кременчуцький колісний завод. URL : http://www.wheels.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=104&Itemid=56&lang=uk (дата звернення : 20.05.2022).

41. Фінанси підприємств: Навч. посіб. / О. Ю. Ніпіаліді, Н. І. Карпишин. – Тернопіль: Економічна думка, 2013. – 232 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/509/1/%D0%A4%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%94%D0%BC%D1%81%D1> (дата звернення:21.05.2022).

42. Hudz O. Y., Sotnychenko V. M. Methodological Measurement of the Formation of Strategic Portfolio of the Enterprise Financial Security //Oblik i Finansi. – 2016. – Т. 73. – С. 63. URL: <https://www.proquest.com/openview/85a20fb33972ac5c1ba5b293961a5192/1?pq-origsite=gscholar&cbl=2042771> (дата звернення:21.05.2022).

43. Ковальчук Н. О., Павлюк А. О. Антикризовий фінансовий менеджмент як основа управління фінансами вітчизняних підприємств //Економіка і суспільство,(3). – 2016. – С. 203-208. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/27940/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%2C%20%D0%9B%D1%83%D1%86%D1%8C%D0%BA%2Cpdf> (дата звернення:22.05.2022).

44. Козачок І. А. Формування та управління ефективним використанням

фінансових ресурсів підприємства //Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2011. – №. 47. – С. 277-283. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/znpgvzdia_2011_47_31.pdf (дата звернення:28.05.2022).

45. Олійник А. С., Олійник Є. О. УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ВІТЧИЗНЯНИХ АГРОПІДПРИЄМСТВ НА ТЛІ СВІТОВИХ РИНКІВ : дис. – 2019. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/8658/1/%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%90%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%80%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%8F.pdf#page=405> (дата звернення:29.05.2022).

46. Бурда Н. В., Чеботарьова Н. М. Економіка підприємства. – 2020. URL: http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6781/2021Rekomen_dachii.pdf?sequence=4 (дата звернення:03.06.2022).

47. Правдюк Н. Л., Мулик Т. О., Мулик Я. І. Управління фінансовою безпекою підприємств: обліково-аналітичний аспект //монографія.-Київ: ЦУЛ, 2019.-224 с./Рек. ВР ВНАУ (Протокол№ 3 від 25 жовт. 2018 р.). – 2019. URL : <http://socrates.vsau.org/b04213/html/cards/getfile.php/22661.pdf> (дата звернення:03.06.2022).

48. Гнип Н. О. Моделі формування фінансового потенціалу в рамках стратегії зростання підприємства / Н. О. Гнип // Держава та регіони. – 2010. – №2. URL: <http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1879/1782> (дата звернення:05.06.2022).

49. Горбан А. П. Управління фінансовими ресурсами підприємства / А. П. Горбан // Економічні науки. – 2010. – № 15. – С. 25 – 27. URL: <http://www.ei-journal.in.ua/index.php/journal/issue/download/28/61#page=7> (дата звернення:10.06.2022).

50. Хачатурян С. Сутність фінансових ресурсів та їх класифікація / С.

Хачатурян // Фінанси України. – 2014. – № 4. – С. 77 – 81. (дата звернення:06.06.2022).

51. Сухонос О. М. Особливості управління власним капіталом підприємства / О. М. Сухонос // Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ, Серія: Економічні науки, № 4/2013. – С. 399 – 411. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/18065/1/%D0%9C%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0%20%D0%97%D0%B0%D1%80%D1%96%D1%87%D0%B.pdf> (дата звернення:08.06.2022).

52. Погожа Н. В. Проблемні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства в умовах рецесії України / Н. В. Погожа // . – 2012. – Вип. 2. – С. 144 – 149. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2014_10\(13\)\(1\)_15.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2014_10(13)(1)_15.pdf) (дата звернення:10.06.2022).

53. . Лукіна Ю. В. Формування та реалізація стратегії управління фінансами підприємства / Ю. В. Лукіна // Фінанси України. – 2013. URL :[http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/escan_2013_12\(4\)_37.pdf](http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/escan_2013_12(4)_37.pdf) (дата звернення:10.06.2022).

54. . Малій О. Г. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування: теоретичні аспекти / О. Г. Малій // Актуальні проблеми інноваційної економіки. – 2016. – № 2. – С.71 – 74. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/apie_2016_2_12.pdf (дата звернення:10.06.2022).

55. Мельник. О. Особливості функціонування фінансових ресурсів в системі управління підприємством / О. Мельник // Галицький економічний вісник. — 2012. — № 3(36). — С.108 – 116. URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/2172/1/GEB_2012_v36_No3-

[O Melnik-Features of the functioning of the financial resources 108.pdf](#) (дата звернення:10.06.2022).

56. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент / В. М. Шелудько. — К.: Знання, 2013. — 375 с. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/28632> (дата звернення:10.06.2022).

57. Тігова Г.М. Аналіз фінансової звітності / Г. М. Тігова, Л. С. Селівестрова, Т. Б. Процюк. - К.: Центр учбової літератури, 2012. – 268 с. URL: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1459283 (дата звернення:10.06.2022).

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1

Класифікація фінансових ресурсів підприємства

Автор	Ознаки класифікації фінансових ресурсів	Види фінансових ресурсів	Характеристика
1	2	3	4
Мельнікова І. Є. [16, с. 72].	за кругообігом	початкові	ресурси з якими підприємство розпочинає свою діяльність
		прирощені	ресурси отримані підприємством у результаті його діяльності у формі чистого доходу – прибутку
	за характером використання	матеріалізовані	ресурси вкладені в основні засоби, які постійно забезпечують виробничий процес
		ресурси, які перебувають в обізі	обслуговують окремий виробничий цикл
	за правом власності	власні кошти	отримані з прибутку, надані державою з бюджету чи фондів цільового призначення;
		позичені кошти	кредити
Козачок І. А. [17, с. 229 -233]	за джерелами утворення	власні	ресурси, що належать підприємству і утворюються внаслідок його фінансово-господарської діяльності
		залучені	ресурси, що знаходяться у тимчасовому розпорядженні підприємства і використовуються для досягнення певних цілей
	за термінами залучення	необмежені	власні фінансові ресурси
		термінові	1) фінансові ресурси, термін залучення яких більше одного року; 2) фінансові ресурси, термін залучення до одного року.
	за ознакою платності	безоплатні	
		платні	
	за найменуванням валюти	фінансові ресурси в національній валюті	
		фінансові ресурси в іноземній валюті	

Продовження таблиці А.1.

1	2	3	
Стасюк Л. С.	за видами господарської діяльності	операційні інвестиційні фінансові	
	за кругообігом	початкові функціонуєчі прирощені	
	за об'єктом інвестування	у реальні інвестиційні об'єкти у фінансові інструменти	
	за організаційно-правовою формою	акціонерні пайові індивідуальні	
	за правом власності	власні позичені надані	
	за джерелами формування	зовнішні внутрішні	
	за призначенням	для виконання фінансових зобов'язань для забезпечення розширеного відтворення для забезпечення господарських та інших соціальних потреб	
	за характером участі у господарському процесі	активні пасивні	
	за видами сформованих активів	необоротні активи оборотні активи витрати майбутніх періодів	
	за джерелами покриття активів	власний капітал поточні зобов'язання забезпечення наступних витрат і платежів довгострокові зобов'язання доходи майбутніх періодів	
	за ступенем ліквідності активів	найбільш ліквідні швидкоореалізовані повільноореалізовані важкоореалізовані	
	за терміном погашення зобов'язань	найтерміновіші зобов'язання короткострокові пасиви довгострокові пасиви постійні пасиви	
	Романенко О. Р. [18, с. 168]	в залежності від джерел формування	ресурси створені за рахунок власних грошових надходжень і прирівняних до них
			фінансові ресурси мобілізовані на фінансовому ринку
			ресурси, що надходять у процесі перерозподілу
		за правом власності	власні кошти підприємства
			залучені кошти
	позикові фінансові ресурси		

Продовження табл. А.1.

1	2	3	4
Опарін В. М. [19,с.156]	за кругообігом	початкові	ресурси, які знаходяться у статутному фонді
		прирощені	ресурси, які одержало підприємством здійснюючи свою діяльність
	за характером використання	матеріалізовані	фінансові ресурси, що вкладені в основні засоби, які постійно забезпечують виробничий процес
		оборотні кошти	перебувають в обігу
	за правом власності	власні кошти підприємства	це може бути приватний, пайовий чи акціонерний капітал
		надані призначення	фінансові ресурси,отримані безоплатно державою з бюджету чи фондів
		позичені	до них відносяться отримані кредити

Додаток Б

Таблиця Б.1.

Система показників аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства та методика їх розрахунку

Показник	Обрахунок	Нормативне значення	Економічний зміст
Коефіцієнт автономії	Власний капітал / Активи	$\geq 0,5$	Питома вага власного капіталу підприємства в загальній вартості засобів, інвестованих в його діяльність
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	Зобов'язання / Активи	$< 0,5$	Питома вага запозиченого капіталу підприємства в загальній вартості засобів, інвестованих в його діяльність
Коефіцієнт фінансової залежності	Активи / Власний капітал	1 – 2	Показує, скільки одиниць активів припадає на одиницю власних коштів
Коефіцієнт фінансової стійкості	(Власний капітал + Довгострокові зобов'язання) / Активи	0,75 – 0,9	Частка стабільних джерел у фінансових ресурсах підприємства.
Коефіцієнт фінансового ризику	Зобов'язання / Власний капітал	$< 0,7$	Показує, скільки одиниць зобов'язань припадає на одиницю власних коштів підприємства
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Власний оборотний капітал / Власний капітал	0,3 – 0,5	Показує, яка частина власного оборотного капіталу знаходиться в обороті, тобто в тій формі, яка дозволить вільно маневрувати цими засобами, а яка капіталізована
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	Власні оборотні кошти / Запаси	0,5 – 0,8	Показує забезпеченість підприємства власними джерелами коштів для формування товарно-матеріальних засобів
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом	Власні оборотні кошти / Оборотні активи	$\geq 0,1$	Показує забезпеченість підприємства власними джерелами коштів для формування оборотних активів підприємства
Коефіцієнт покриття відсотків	(Прибуток до оподаткування + Витрати на виплату відсотків) / Витрати на виплату відсотків	> 1	Потенційна спроможність підприємства погасити позику та ступінь захищеності кредиторів віднеслати процентних платежів.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності	абсолютно ліквідні активи / Поточні зобов'язання	0,2 – 0,35	Частка поточних зобов'язань, яку підприємство може негайно погасити за рахунок високоліквідних активів.
Коефіцієнт термінової ліквідності	Високоліквідні активи / Поточні зобов'язання	0,7 – 0,8 оптимально 1	Прогнозні платіжні можливості підприємства за умови вчасного проведення розрахунків із дебіторами.
Коефіцієнт загальної ліквідності (коефіцієнт загального покриття)	Поточні активи / Поточні зобов'язання	1 – 2	Очікувана платоспроможність підприємства за період, який дорівнює середній тривалості обороту всіх його оборотних коштів.
Коефіцієнт ліквідності при мобілізації коштів	Запаси / Поточні зобов'язання	0,5 – 0,7	Достатність матеріальних та виробничих запасів для погашення короткострокових боргів у випадку необхідності їх розпродажу.
Рентабельність залишку ГК (РГК)	$R_{ГК} = \frac{ЧП}{ГК_{сер.}} * 100\%$	Збільшення	Характеризує суму прибутку (збитку) яка припадає на 1 грн. грошових коштів, що знаходяться у розпорядженні підприємства протягом звітного періоду
Рентабельність витрачених ГК (РВГК)	$R_{ВГК} = \frac{ЧП}{ВГК} * 100\%$	Збільшення	Характеризує суму прибутку (збитку) яка припадає на 1 грн. грошових коштів, витрачених підприємством протягом звітного періоду
Рентабельність отриманих ГК	$R_{ОГК} = \frac{ЧП}{ПГК} * 100\%$	Збільшення	Характеризує суму прибутку (збитку) яка припадає на 1 грн. грошових коштів, отриманих підприємством протягом звітного періоду
Рентабельність чистого грошового потоку	$R_{ЧГП} = \frac{ЧП}{ЧГП} * 100\%$	Збільшення	Характеризує суму прибутку (збитку) яка припадає на 1 грн. чистого грошового потоку
Коефіцієнт достатності ЧГП	$K_{дчгп} = \frac{ЧГП_{оп}}{В}$	Збільшення <1	Характеризує здатність підприємства погашати фінансові витрати за рахунок грошового потоку від операційних витрат
Коефіцієнт ліквідності грошового потоку (КЛГП)	$K_{ЛГП} = \frac{(ЧГП - \Delta GK)}{ВГК}$	Збільшення <1	Оцінює синхронність формування різних видів ГК за окремими часовими інтервалами

Продовження таблиці Б.1

Коефіцієнт ефективності грошового потоку (КЕГП)	$K_{EGP} = ПП / ВГК$	Збільшення <1	Оцінює ефективність руху грошових потоків на підприємстві. Визначає співвідношення позитивного і негативного грошових потоків підприємства
Рентабельність потоку по операційній діяльності	$R_{ПОД} = \frac{Пдоп}{ЧП_{оп}}$	Збільшення	Характеризує відношення звітної та реальної дохідності операційної діяльності підприємства
Коефіцієнт оборотності оборотних активів (поточних активів) (КООА)	$K_{ООА} = \frac{ВР}{ОА_{сер.}}$	Збільшення	Збільшення Показує, скільки виручки від реалізації припадає на одиницю оборотних засобів. Кількість оборотів оборотних активів за період.
Коефіцієнт ефективності використання основних засобів (КЕОЗ)	$K_{ЕОЗ} = \frac{ПП}{ОВФ_{сер.}}$	Збільшення	Збільшення Показує рівень ефективності використання основних засобів
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (КОДЗ)	$K_{ОДЗ} = \frac{ВР}{ДЗ_{сер.}}$	Збільшення	Показує, в скільки разів виручка від реалізації перевищує середній залишок дебіторської заборгованості. Кількість оборотів грошових коштів, інвестованих в дебіторську заборгованість
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (КОКЗ)	$K_{ОКЗ} = \frac{ВР (Срп)}{КЗ_{сер.}}$	Збільшення	Показує, в скільки разів собівартість реалізованої продукції перевищує середньорічний залишок кредиторської заборгованості. Кількість оборотів кредиторської заборгованості за звітний період (По можливості співвідносити з коефіцієнтом оборотності дебіторської заборгованості)